

Bildande av naturreservatet Järleån i Nora kommun

Beskrivning av reservatet

Reservatets benämning: Naturreservatet Järleån

Kommun: Nora

Socken: Nora

Fastigheter: Fastigheter och delar av fastigheter inom skifteslagen Bondebyn, Bröstorps, Hammarby, Södra Husby, Järle och Kungsheden enligt bifogad fastighetsförteckning.

Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget i Järleåns dalgång nedströms Norasjön i anslutning till riksväg 60 ca 30 km norr om Örebro och 10 km söder om Lindesberg. Reservatet ligger inom ekonomiska kartbladen 105 92 och 115 02. Tyngdpunktskoordinater x = 6601000 och y = 1462000, i rikets system 2,05 W Stockholm.

Gränser: Reservatets gränser redovisas på bifogade karta. Allmänna vägar ingår inte i reservatområdet. Gränsen för reservatet sammanfaller där med gräns för vägområde.

Areal: Ca 105 ha varav 94 ha landareal.

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län i samråd med den myndighet som förvaltar statens mark inom reservatet samt berörda markägare.

Markägare: Huvuddelen av marken inom reservatet ägs av staten. En mindre del ägs av Nora kommun. Härutöver berörs ett flertal enskilda markägare och nyttjanderättshavare, vilket närmare framgår av bifogade fastighetsförteckning.

Ärendets handläggning: Ansökan om bildande av naturreservat inom en mindre del av det nu aktuella området har ursprungligen inlämnats av Örebro läns naturskyddsförening. Länsstyrelsen har låtit utföra naturinventering av Järleåns dalgång. På grundval av inventeringen har upprättats alternativa förslag till avgränsning, vilka remitterats till bl a statens

naturvårdsverk och Nora kommun. Därefter har förslag till avgränsning, föreskrifter och skötselplan upprättats. Berörda markägare och nyttjanderättshavare har lämnats tillfälle att inkomma med erinringar över förslagen, vilka också remissbehandlats av naturvårdsverket, kommunen samt ett stort antal myndigheter och organisationer.

Grund för beslutet

Järleåns dalgång är uppfylld med finkorniga sediment i vilka ån skurit sig ned till underliggande berg och moränlager, varvid utbildats dels höga erosionsbranter mot ån, dels ett antal sidoraviner. Inom reservatet bildar ån ett flertal forsar av vilka några blivit överbyggda medan flera är helt orörda, bl a den ca 1200 m långa Långforsen. Vegetationen inom området är mycket varierande med dominans för lundartad lövskog, men även odlingsmarker av olika slag samt barrblandskogar förekommer. Inom reservatet finns många kulturhistoriskt intressanta lämningar från den tidigare järnhanteringen, vilken under flera hundra år satt sin prägel på markutnyttjande och bebyggelse.

Järleåns dalgång har sedan början av 1960-talet varit ett välkänt och med tiden alltmer frekventerat utflyktsmål för naturintresserade. Genom den lokala hembygdsföreningens försorg och på senare år också genom beredskapsarbeten i länsstyrelsens regi har omfattande åtgärder vidtagits för att vägleda besökarna samt för att motverka odlingslandskapets igenväxning.

Syftet med reservatet är att, för kännedomen om landets natur, skydda och vårda en lövskogsdominerad älvdal där älven till stor del har kvar sitt naturliga lopp med bl a betydande forssträckor, men där också den tidigare järnhanteringsens nyttjande av vattenkraft och odlingsbara marker satt sin prägel på landskapet. Syftet är också att genom lämpliga åtgärder underlätta för allmänheten att besöka reservatet och uppleva dess natur- och kulturhistoriska värden.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat. Samtidigt upphäves länsstyrelsens beslut 1964-12-30 angående nybyggnadsförbud enligt 122 § byggnadslagen för visst område vid Järleån, dock endast vad avser den del av förbudsområdet som ingår i det nu avsatta naturreservatet.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen, med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen, samt 8 § naturvårdskungörelsen (1974:1028) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- 1 - bedriva täktverksamhet
- 2 - anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
- 3 - anlägga väg eller stig utöver vad som framgår av fastställd skötselplan
- 4 - uppföra ny byggnad eller att ändra befintlig byggnad för att tillgodose annat ändamål än det vartill den tidigare varit använd
- 5 - använda kemiska bekämpningsmedel
- 6 - avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd utöver vad som framgår av fastställd skötselplan
- 7 - framdraga ny mark- eller luftledning
- 8 - bedriva jakt i annan form än skyddsjakt efter mink
- 9 - upplåta fiskerätt
- 10 - gräva, schakta, fylla eller dämna så att åns topografi, bottenmaterial eller vattenföring påverkas
- 11 - inplantera för området främmande växt- eller djurarter.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder mot underhåll och reparation av befintliga dammar, eller underhåll och utbyte av befintliga tele- och kraftledningsanläggningar, eller skötsel av ledningsgator för dessa.

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående mark- och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan, daterad 1976-03-02.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- 1 - medvetet störa djurlivet t ex genom närgången fotografering av fågelbo
- 2 - medföra ej kopplad hund
- 3 - fiska
- 4 - göra upp eld annat än på anvisade platser
- 5 - framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar
- 6 - parkera annat än på särskilt anvisade platser
- 7 - framföra motorbåt eller annan motordriven farkost
- 8 - tälta eller ställa upp husvagn
- 9 - plocka blommor, gräva upp växter eller på annat sätt skada vegetationen
- 10 - anordna orienteringskontroller eller snitslade spår
- 11 - anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- 12 - på ett störande sätt använda radioapparat, grammofoon, bandspelare, musikinstrument eller dylikt

D. Bestämmelser jämlikt 8 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning

1. Syftet med vården och förvaltningen skall vara att bibehålla den fördelning mellan öppna, halvöppna och slutna landskapselement som skapats av bergsbrukets markutnyttjande samtidigt som den lundartade lövskogskaraktären längs ån bibehålls.

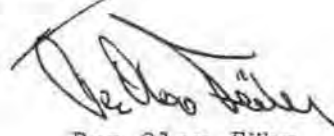
Syftet skall också vara att genom lämpliga åtgärder göra det möjligt för allmänheten att i betydande utsträckning besöka reservatet och uppleva dess natur- och kulturvärden utan att onödigt stor förslitning på mark och vegetation eller störning av djurlivet uppkommer.

2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade skötselplan, daterad 1976-03-02. Planen skall senast inom fem år omprövad med ledning av vunna erfarenheter.
3. Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.
4. Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med den myndighet som förvaltar statens mark inom reservatet samt berörda markägare.
5. Förvaltaren skall vid utförande av mera omfattande röjningsarbeten samt alla restaureringsarbeten i anslutning till de kulturhistoriska objekten ha samråd med landsantikvarien.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse beslutat, har förutom föredraganden, byrådirektören Per Olov Führ, även tf länsrådet Ingvar Erlandsson, förste länsassessorn Nils Hakelier, länsarkitekten Bennert Johnsson, naturvårdsdirektören Ingvar Hallberg och överlantmätaren Håkan Zetterberg deltagit. I styrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Rolf Vinthagen, Olle Aldén, David Jonasson, Sven Jansson, Leif Hols, Eilerth Jivebäck, Gustaf Persson, Erik Persson och Olle Skoog.

Besvärshänvisning (jordbruksdepartementet) enligt bilaga.

Harald Aronsson

Per Olov Führ

Bilagor
Karta i skala 1:10 000
Fastighetsförteckning
Besvärshänvisning
Utsändningslista
Skötselplan

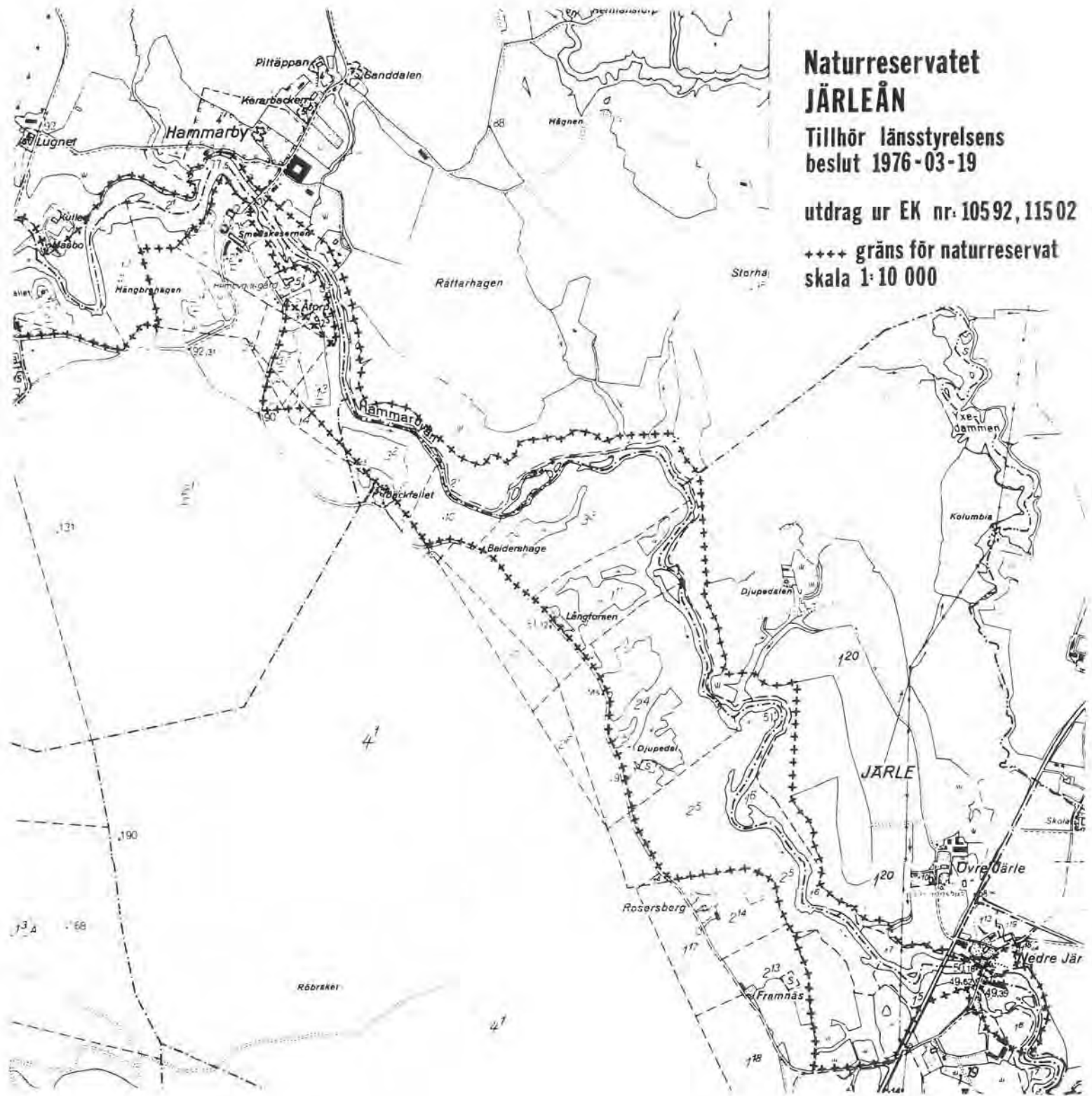
Naturreservatet

JÄRLEÅN

Tillhör länsstyrelsens
beslut 1976-03-19

utdrag ur EK nr. 10592, 11502

++++ gräns för naturreservat
skala 1:10 000

Kopia till
St naturvårdsverk
St planverk
Vägförv
Distriktslantm.
Lantbruksndn
Skogsvårdsstyrelsen
Domänverket,
va regionen
Byggnadsndn
Planenh
Lantmäterienh
Naturvårdsenh ✓

SMHI
Fack
601 01 NORRKÖPING

Undantag från meddelade reservatföreskrifter

SMHI har anhållit om tillstånd till uppförande av en permanent vattenföringsstation på Järleåns södra strand inom fastigheten Bröstorps 2:3 i Nora kommun.

Länsstyrelsen har i beslut 1976-03-19 med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarat ett avsnitt av Järleån med angränsande strandområden som naturreservat. Den del av fastigheten Bröstorps 2:3, där vattenföringsstationen planeras byggas, ingår i reservatområdet. Länsstyrelsen har med stöd av 8 § naturvårdslagen bl a föreskrivit att förbud skall gälla att uppföra ny byggnad inom reservatet.

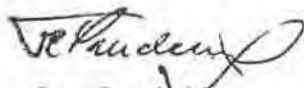
Den tilltänkta platsen för nybyggnaden ligger inom strandskyddsområde.

Med stöd av 12 § naturvårdslagen medger länsstyrelsen undantag från för naturreservatet meddelade föreskrifter, så vitt här är i fråga, för uppförande av vattenföringsstation enligt i februari 1976 upprättad situationsplan.

Med stöd av 16 § naturvårdslagen medger länsstyrelsen SMHI tillstånd att uppföra vattenföringsstationen på den i situationsplanen angivna platsen. Som tomt får den mark som erfordras för byggnaden tagas i anspråk.

Länsstyrelsen erinrar om att byggnaden inte får uppföras förrän byggnadslov lämnats.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsrådet Ove Sundelius beslutat och assistenten Göran Janzon varit föredragande, har även bitr länsarkitekten Olle Karlsson, byrådirektören Per Olov Föhr och länsassessorn Magnus Enhörning deltagit.

Ove Sundelius

Göran Janzon

GN

LÄNSSTYRELSEN
I ÖREBRO LÄN

MILJÖENHETEN

BESLUT

Datum
1992-11-03

Dnr
231-4904-92

Kopia till
SNV
Nora kn
Mie/k
Mie/f

Vägverket
att. [REDACTED]
Box 220 43
702 02 ÖREBRO

Undantag från föreskrifterna för naturreservatet
Järleån i Nora kommun
(2 bilagor)

Beslut

Med stöd av 12 § naturvårdslagen meddelar länsstyrelsen undantag från föreskrifterna för naturreservatet Järleån så att ny bro över Järleån vid Övre Järle kan byggas enligt förslagsritning daterad 1992-02-28.

Undantagen medför inte rätt att vidtaga åtgärder vid sidan av väglinjen annat än vad som oundgängligen erfordras för grundläggningen av brostöd och landfästen.

Beträffande utformningen av det södra landfästet mot uppströmssidan måste ytterligare samråd ske med stöd av detaljprojektering. Sådant samråd bör lämpligen kunna ske i samband med inledande byggmöten.

För att undvika eller minska risken för skada på fisk och bottenfauna, bl a den unika öringstammen, får den del av arbetena som kan medföra grumling inte utföras under tiden 15 september till 1 maj.

Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i kulturminneslagen med hänvisning till bifogade kopia av länsantikvariens skrivelse 1992-02-19.

Länsstyrelsen avser att senare, efter överläggningar med bl a vägverket, återkomma med beslut om krav på dokumentation eller att på annat sätt gottgöra intrånget i naturvårdsintresset enligt 12 § andra stycket naturvårdslagen.

Redogörelse för ärendet

Naturreservatet Järleån bildades genom länsstyrelsens beslut 1976-03-19. Reservatet omfattar ån och markområden på båda stränderna såväl uppströms som nedströms broläget. Enligt beslutet ingår inte allmänna vägar i reservatet. Gränsen för reservatet

sammanfaller där med gräns för vägområde.

Enligt reservatföreskrifterna är det bl a förbjudet att anordna upplag eller anlägga väg eller att gräva, schakta, fylla eller dämna så att åns topografi, bottenmaterial eller vattenföring påverkas.

Med den breddning av vägen och den utökning av södra landfästets fyllnadsmassor som förslaget innebär är det uppenbart att bron inte kan uppföras utan att arbetena till någon del kommer att strida mot reservatföreskrifterna. Frågan skall därför prövas som undantag enligt 12 § naturvårdslagen.

Järleån vid Övre Järle är upptagen som ett område av riksintresse för såväl naturvården som kulturmiljövården och fisket.

Vägverket har därför vid upprepade tillfällen tagit upp frågan om den nya bron till samråd med företrädare för länsstyrelsens naturvårds-, fiske- och kulturmiljövårdsintressen. Samråden har utmynnat i att det bör vara möjligt att ersätta den gamla bron med en ny under vissa förutsättningar.

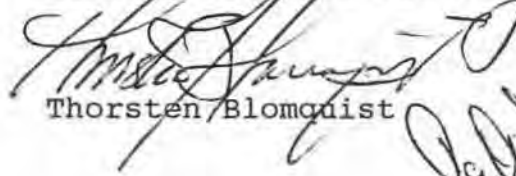
Vägverket uppger att man till vattendomstolen inlämnat ansökan om tillstånd att få anlägga den nya bron. Vattendomstolens prövning kan i detta fall som berör ett naturreservat inte slutföras förrän länsstyrelsen fattat beslut enligt naturvårdslagen.

Motivering

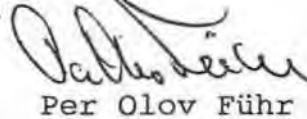
Länsstyrelsen bedömer att med de begränsningar som här ovan angivits skall den nya bron kunna anläggas på den gamla bronns plats utan risk för påtaglig skada på natur- och kulturmiljön eller fisket. Hinder enligt 6 § 2 kap lagen om hushållning med naturresurser m m (SFS 1987:12) föreligger därför inte.

Länsstyrelsen bedömer att behovet av en landsvägsbro vid Övre Järle inte kan ifrågasättas även om riksväg 60 nu fått en annan sträckning samt att en ny bro inte kan byggas med mindre skada på natur- och kulturmiljön i något annat läge än det gamla broläget. Därmed är kriterierna för undantag enligt 12 § naturvårdslagen uppfyllda.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit miljövardsdirektör Thorsten Blomquist, beslutande, länsantikvarie Olle Lindqvist, länsfiskekonsulent Kurt Dahlquist, bitr länsarkitekt Olle Karlsson, länsassessor Magnus Enhörning och avdelningsdirektör Per Olov Führt, föredragande.

Thorsten Blomquist

Per Olov Führt

Bifogade handlingar

Kopia av länsantikvariens skrivelse 1992-02-19

Kopia av länsstyrelsens beslut 1976-03-19

LÄNSSTYRELSEN
I ÖREBRO LÄN

MILJÖENHETEN
Kulturmiljövård

Datum
1992-02-19

Dnr
220-1192-92

Bro över Järleån för väg 766 (nuv rv 60).

Med anledning av bolagets faxförfrågan 1992-02-07 får länsstyrelsen meddela följande vad avser kulturmiljövårdens intressen i området.

Vid befintligt bro läge eller inom det på den över-sända kartan markerade området känner länsstyrelsen inte till någon förekomst av fornlämningar.

Längre nedströms bron finns dock en fornlämning, nr 91 i Nora socken, lämningar efter Yxe hytta.

Järleområdet har varit ett intressecentrum för äldre järnhantering. För den skull kan det inte utslutas att hittills inte kända fornlämningar kan komma att påträffas vid bro läget. I sådant fall skall markarbetena omedelbart avbrytas och förhållandet anmälas till länsstyrelsen (kulturminneslagen, 2 kap, 10 §). Markant svartfärgad jord, stenfundament och trärester kan tyda på förekomst av fornlämning.

Järleområdet är av riksintresse för kulturmiljövården. För den skull har länsstyrelsen framfört till vägförvaltningen att på en ny bro där måste ställas höga krav i fråga om estetisk utformning, materialval och materialbehandling, mm likn.

Olle Lindqvist

Olle Lindqvist
länsantikvarie

Kopia till
Länsmuseet

1976-03-02

SKÖTSELPLAN
FÖR
NATURRESERVATET JÄRLEÅN

Skötselplanen omfattar

1. Allmän beskrivning av reservatet med föreskrifter
2. Dispositions- och skötselplan för mark och vatten
 - 2.1 Allmän målsättning för mark och vegetationsvård
 - 2.2 Principer för disposition av mark, vatten, byggnader och anläggningar
 - 2.3 Detaljbeskrivning och åtgärder
3. Plan för anläggning och skötsel av serviceanordningar för besökare
 - 3.1 Allmän målsättning
 - 3.2 Serviceanordningar
 - 3.3 Information
4. Prioritering av engångsåtgärder samt beräkning av skötselkostnader
 - 4.1 Skötsel av markområden
 - 4.2 Anläggning och skötsel av serviceanordningar
5. Kartor
 - 5.1 Skötselområden 1:10 000
 - 5.2 Serviceanordningar 1:10 000
 - 5.3 Kartskisser 1:2 000

1. Allmän beskrivning av naturreservatet med föreskrifter

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Areal: Ca 105 ha varav 11 ha vattenområde

Kommun: Nora

Läge: I anslutning till riksväg 60 ca 30 km norr om Örebro och 10 km söder om Lindesberg.

Syftet med reservatet är att för kännedom om landets natur skydda och vårda en lövskogsdominerad älvdal, där älven till stor del har kvar sitt naturliga lopp med bl a betydande forssträckor, men där också den tidigare järnhanteringens utnyttjande av vattenkraft och odlingsbara marker satt sin prägel på landskapet. Syftet är också att genom lämpliga åtgärder underlätta för allmänheten att besöka reservatet och uppleva dess natur- och kulturvärden.

1.1.2 Naturförhållanden

Järleåns dalgång med dess speciella geologi, fauna och kulturlandskap har utförligt beskrivits i den på länsstyrelsens uppdrag år 1973 utarbetade inventeringen "Naturvårdsinventering av Järleområdet."

Järleåns älvdal är uppfylld med finkorniga sediment i vilka ån skurit sig ned och bildat höga erosionsbranter. Inom reservatet bildar ån ett flertal forsar av vilka en del blivit överbyggda i samband med utvinnande av kraft för tidigare bergshantering medan flera är helt orörda. På den ursprungliga sedimentplatån finns ett flertal tidigare åkermarker. Inom övriga delar av denna platå dominerar vegetationen av hedseriens växtsamhällen med barrblandskog. I erosionsbranterna samt i raviner och på svämsedimentplatåer vid ån dominerar ängsseriens växtsamhällen med övervägande lövskog.

1.1.3 Kommunikationer

Riksväg 60 Örebro-Lindesberg med reguljär busstrafik korsar reservatets östra del. Länsväg 768 Bondebyn-Ö Born tangerar reservatet på ett flertal punkter.

1.1.4 Serviceanordningar

Parkeringsplatser
Rastplatser med bl a toalett, sopkärl och eldningsplatser
Upplynings- och informationstavlor
Strövstigar

1.1.5 Föreskrifter

Anges i länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservat.

2. Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Den allmänna målsättningen för naturreservatets skötsel skall vara att i största möjliga utsträckning bibehålla eller återskapa den fördelning mellan öppna, halvöppna och slutna landskapselement som skapats av bergbrukets hårda markutnyttjande under tiden fram till och med slutet av 1800-talet.

De marker som tidigare brukats som åker skall vid reservatets skötsel i huvudsak hävdas som öppna betesmarker eller, i det fåtal fall där åkerbruk nu bedrivs, som åkermarker.

De områden som tidigare utgjort ängsmarker skall delvis hävdas som öppna betesmarker, delvis tillåtas fortsätta nu pågående utveckling mot lundartade lövskogar, vilka delvis skall tillåtas utveckla sig fritt, delvis skall skötas som lövskog med förlängd omloppstid.

De områden som tidigare endast nyttjats som skogsmark, sannolikt dock med stark betespåverkan, skall i huvudsak skötas som blandskog, vilken dock inom några områden skall ingå i betesfällor och hävdas som ojämt slutna, betespräglade bestånd. Vissa skogsbestånd i branterna mot ån samt på alla holmar skall tillåtas utvecklas helt fritt.

De områden som ligger i direkt anslutning till tidigare bruksplatser skall, huvudsakligen genom återkommande röjningar, hållas som öppna marker där en gräsdominerad ruderatflora får fortsätta att spela en betydande roll.

2.2 Principer för disposition av mark; vatten, byggnader och anläggningar

2.2.1 Hävd av kulturlandskapet

2.2.1.1 Åkermark med för trakten normal växtföljd skall förekomma i samma utsträckning som vid reservatbildningen och som framgår av detaljanvisningar i kap 2.3. Dessa åkermarker kan dock, om brukarna så önskar, få överföras till permanenta betesmarker.

2.2.1.2 Bete skall ske med nötkreatur dels inom alla tidigare åkermarker som inte längre nyttjas som åker, dels inom vissa tidigare ängs-, betes- och skogsmarker på sådant sätt att större betesfällor med varierande slutenhet erhålles. Betesfällor som enbart består av tidigare åkermarker får också betas med får. Gödsling och kultivering av betesmark får ske inom de delar som tidigare utgjort åker. Vid röjnings- och gallringsarbeten inom betesmarker skall ris hopsamlas och brännas. Omfattningen av betesmarkerna framgår närmare av detaljanvisningar i kap 2.3

- Betetrycket skall med hjälp av de erfarenheter som vinnes efter hand som betesmarkerna kommer i balans efter röjningarna anpassas så att öppna betesmarker blir väl avbetade samtidigt som floran inom mera lundartade delar blir måttligt påverkad.
- 2.2.1.3 Betesmarkerna skall beträffande statens mark i första hand erbjudas traktens lantbrukare och först om dessa inte vill utnyttja betet skall djur inlånas från annat håll. Beträffande de enskilt ägda markerna förutsätts att deras ägare eller brukare fortsätter åker- och betesbruket. Om detta inte sker får förhandlingar upp- tagas mellan förvaltaren och markägarna om inlåning av djur.
- 2.2.1.4 Slåtter skall ske på vissa mindre ytor i anslutning till tidigare bruksplatser och reservatets rastplatser i den utsträckning som framgår av detaljanvisningar under kap 2.3. Slåttern skall utföras som tidig slåtter före midsommar och kan till en början kompletteras med ytterligare en slåtter för att dämpa ned högväxande ruderatvegetation. Höet bortföres eller brännes.
- 2.2.1.5 Stängsel inom reservatet skall utföras som taggtrådsstaket med minst en slana av trä eller som nätstängsel. Genomgångar anordnas som stättor eller krångel.
- 2.2.2 Hävd av skogsområden
- 2.2.2.1 Skogsbestånd som ingår i betesfällor skall skötas som olikåldriga, ojämt slutna blandbestånd. I raviner och branter skall lundartat slutna lövskogsbestånd förekomma även inom betesområdena.
- 2.2.2.2 Övriga skogsområden i erosionsbranterna och på svämsedimentområdena skall tillåtas utveckla sig relativt fritt som lundartad ängs- lövskogar med borttagning endast av unggran. Delar skall dock skötas aktivt som blandskogar med förlängd omloppstid och med naturlig föryngring inom mindre beståndsenheter. Skogsbestånden på holmarna i ån skall lämnas att utveckla sig helt fritt.
- 2.2.2.3 Hedblandskogarna på sedimentplatåerna skall skötas som blandskog med förlängd omloppstid och föryngring inom små beståndsenheter, i allmänhet mindre än ett hektar.
- 2.2.3 Skötsel av vattenområden
- 2.2.3.1 Forsar och lugnvatten i direkt anslutning till de gamla bruksplatserna med dess dammar och andra vattenbyggnader skall genom årliga rensningsåtgärder hållas fria från fallna trädstammar och drivvirke.
- 2.2.3.2 Lugnvattnen nedströms Långforsen skall rensas endast från sådana större trädstammar och annat som påverkar framkomligheten för kanoter och roddbåtar.
- 2.2.3.3 I de naturliga forssträckorna bl a Långforsen och Djupedalsforsen skall fallna träd, drivvirke och andra naturligt tillkomna hinder

för vattnet tillåtas ligga kvar som inslag i naturlandskapet. Tomma tunnor, plastdunkar och liknande skall dock rensas bort här liksom inom andra vattenområden.

2.2.4 Jakt, viltvård och faunavård

- 2.2.4.1 Inom reservatet skall ingen jakt förekomma annat än skydds jakt på mink om det visar sig att denna djurart ökar och avsevärt skadar djurlivet i övrigt.
- 2.2.4.2 Utfodring av vilt bör i princip inte förekomma. Uppsättning av knipholkar efter ån skall ske genom förvaltarens försorg. Andra typer av fågelholkar får sättas upp av förvaltaren eller efter samråd med denne, men skall då placeras så att de inte stör upplevelsen av naturlandskap.
- 2.2.4.3 Vid avverkning och röjning skall hänsyn tagas till bl a hålbbyggande fåglar genom att alla boträd och en del döende träd sparas. Enstaka större rishögar skall vid röjning lämnas i bestånden för att tillgodose vissa fågelarters krav på skydd och boplatser.
- 2.2.4.4 Vid avverkning och röjning skall bärande träd och buskar sparas i största möjliga utsträckning liksom andra buskar som är särskilt värdefulla som viltofoder t ex olika videarter. Med hänsyn till förekomsten av bäver skall vid gallring och röjning, asp gynnas närmast ån.
- 2.2.4.5 Nybildade skredärr i branterna mot ån skall få utvecklas helt fritt och vegetationen närmast omkring dem skall lämnas orörd så att de kan ge möjligheter till skyddade häckningsplatser för kungsfiskare.

2.2.5 Fiske

- 2.2.5.1 Fiskevatten inom reservatet skall inte upplåtas till allmänheten eller till fiskeklubbar och motsvarande då stränderna är alltför lite slitagetåliga och fiskbeståndet dessutom har visst vetenskapligt intresse. Fiske efter gädda och abborre får dock bedrivas av fiskerättsägare i den utsträckning som tidigare förekommit.

2.2.6 Disposition och skötsel av byggnader och anläggningar

- 2.2.6.1 Järle kvarn är belägen inom reservatet och på statens mark, men byggnaden ägs av en privatperson. Kvarnbyggnaden får inte användas för annat ändamål än kvarndrift. Då kvarnen kan förvärvas av naturvårdsfonden skall såväl själva byggnaden som vattenrännor, maskiner och andra inventarier genom reparationer och underhåll bevaras i det skick den hade vid kvarndriftens upphörande i början av 1970-talet. Möjligheterna att senare disponera kvarnen som museum och informationscentral för reservatet skall i så fall övervägas.

- 2.2.6.2 Kvarnstallet vid Järle har samma ägare som kvarnen och är relativt förfallet. Då det kulturhistoriska värdet inte är sådant att stallet måste bevaras skall det rivas för att ge plats för en mindre parkeringsplats.
- 2.2.6.3 Järlefallsdammen med den gamla landsvägsbron skall behållas i befintligt skick. Huvuddelen av erforderliga reparationer har utförts som beredskapsarbeten under åren 1972 och 1975, men ytterligare träkonstruktioner behöver efter hand bytas ut. Skötseln av dammen med reglering av vattenståndet åligger kvarnägaren. Vid regleringen skall ett sådant vattenstånd eftersträvas att vatten alltid rinner över skibordet i den södra ågrenen.
- 2.2.6.4 Smedjefallsdammen består av en dammtröskel som nu fungerar som grunddamm, men som tidigare haft en överbyggnad med spettluckor samt en relativt nyanlagd vägbro. Dammen skall bibehållas i nuvarande skick och resterna av tidigare träkonstruktioner skall borttagas. Underhållet av bron ankommer på vägägaren. Skötseln av övriga lämningar från bruksdriften på platsen ankommer på förvaltaren i samråd med landsantikvarien.
- 2.2.6.5 Hyttfallsdammen som reglerar Norasjöns vattenstånd ägs av Nora kommun som har att sköta regleringen enligt vattendom. Skötseln av övriga lämningar från tidigare bruksdrift i anslutning till dammen ankommer på förvaltaren i samråd med landsantikvarien.

2.2.7 Tillsyn

- 2.2.7.1 Om Järle kvarn förvärvas av naturvårdsfonden måste särskild tillsynsman utses för skötsel av Järlefallsdammen. Därvid bör övervägas om avtal skall upprättas för tillsyn av hela reservatet eller enbart för Järlefallsdammen och kvarnen.

2.2.8 Renhållning

- 2.2.8.1 Sop- och latrintömning ombesörjes genom avtal med kommunen. För renhållningen inom reservatet svarar förvaltaren.

2.3 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Beskrivning och karta har indelats i skötselområden. Varje skötselområde har beskrivits med ledning av inventering varjämte angivits målsättning för skötsel samt åtgärder av engångs- och underhållskaraktär.

Iståndsättningen och skötseln av betesmarker och kulturminnesområden måste ges högsta prioritet. Föreslagna restaureringsåtgärder för dessa områden bör vara avslutade inom tre år.

Skötselområdena har inlagts på karta i skala 1:10 000. Dessutom har kartskisser i skala 1:2 000 upprättats för de mest komplicerade områdena.

Skötselområde 1

Beskrivning: Området består i huvudsak av en svämsedimentplatå samt två mindre holmar och delar av branterna mot angränsande mark. Huvuddelen av området har tidigare varit åkermark, men har sedan mycket lång tid brukats som betesmark. En viss igenväxning har skett, men under 1975 har en uppröjning företagits. Inom området finns nu enstaka grupper av främst hägg och björk samt några nyponbuskage. Närmast ån i den låga branten finns enstaka al- och askträd eller dungar av dessa trädslag. På öarna finns grupper av äldre träd, bl a några mycket stora granar samt häggbuskage, men i övrigt domineras öarna av starrvegetation. Vid lågvatten betas öarna tillsammans med sedimentplatån. I åkanten närmast Järle kvarn finns grupper av äldre lönn och klibbal.

Målsättning: Betesmark som i huvudsak är öppen, men med enstaka grupper av björk, hägg och nypon samt dungar av lövträd längs strandkanterna. Bete med nötkreatur.

Engångsåtgärd: Inga.

Underhållsåtgärder: Återkommande röjning av sly framförallt av gråal inom betesmarken. Gallring av trädbeståndet längs vattnet så att enstaka träd eller grupper av träd alltid finns. Trädvegetationen på de båda öarna lämnas helt orörd.

Skötselområde 2

Beskrivning: Området består av marken närmast Järledammen samt den holme där den gamla kvarnen ligger. (Se kartsnitt 2). Utöver själva kvarnholmen finns ett flertal stensättningar kvar sedan tidigare vattenkraftsutnyttjande. På stränderna och stenpirarna ut i älven finns äldre träd och trädgrupper av framförallt lönn, klibbal och enstaka pilar som friställts genom röjningar de senaste åren. Kvarnholmen domineras av öppna gräsytor som tidigare slagits årligen.

Målsättning: Området skall bibehålla sin nuvarande karaktär med ett relativt gles bestånd av lövträd. De öppna gräsytorerna på Kvarnholmen skall hävdas genom slåtter.

Engångsåtgärder: Inga.

Underhållsåtgärder: Årlig slåtter av gräsytorerna på Kvarnholmen. Lätt gallring i trädbestånden på sådant sätt att enstaka yngre träds utveckling gynnas. Äldre träd bibehålles så länge som möjligt. Vid behov bortröjes uppkommande sly i hela området kring kvarnen och stränderna. Bortrensning av trädstammar och annat drivvirke från forsen och Kvarndammen. Ris och gräs hopsamlas och bortföres eller brännes.

Skötselområde 3

Beskrivning: Området är mycket smalt och består endast av den låga branten mot ån. Inom området växer en ung, mycket tät lövskog dominerad av gråal och hägg. Området har tidigare enligt ekonomiska kartan kring 1850-talet utgjort ängsmark.

Målsättning: Områdets trädvegetation tillåts utvecklas helt fritt mot en lundartad lövskog där gråalen efter hand kommer att ersättas av andra trädslag.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Inga åtgärder förrän beståndets utveckling bättre kan bedömas.

Skötselområde 4

Beskrivning: Området består av en lövskogsbeväxt dal intill dammen nedströms kvarnen. I dalen finns ett överbestånd av äldre träd främst lönn, ask och klibbal samt en stor gran. Närmast stranden finns grupper av yngre klibbal. Området i dalgången har tidigare nyttjats i samband med driften av Järle Hammare och markvegetationen har därför helt karaktären av ruderatvegetation. Denna domineras av hallon, brännässlor, älggräs och skogssäv. Inom området finns stengrunden från kolmagasinet samt två mindre byggnader nära den plats där Järle Hammare legat.

Målsättning: Området skall behålla sin relativt lummiga karaktär med större träd och enstaka buskgrupper. Intill stenlämningarna efter Hammaren och kolmagasinet samt inom vissa andra delar av området skall dock stora gläntor finnas. Närmast stranden skall grupper av klibbal finnas.

Engångsåtgärder: Bortröjning av sly varvid enstaka utvecklingsbara buskar av ask, lönn och hägg sparas. Slätter påbörjas för att dämpa ruderatfloran.

Underhållsåtgärder: Gallring i trädgrupperna närmast ån. Bortröjning av uppkommande busksly varvid dock skall eftersträvas att ett naturligt buskskikt uppkommer gruppvis i området. Årlig slätter tills dess ruderatfloran med brännässlor och hallon har dämpats ner. Ris, grenar samt gräs efter slätter bortföres eller brännes.

Skötselområde 5

Beskrivning: Området består av branten mot ån från Järle kvarn och norrut på båda sidor om riksvägen. I branten finns lövskog med varierande täthet och trädslagssammansättning. Inom de tätare partierna dominerar gråal, medan öppnare partier domineras av ask, hägg och björk. Öster om riksvägen har området sedan länge varit betat, medan delen väster därom har tagits in i betesmarken under senaste året. I samband därmed har omfattande avverkningar skett framförallt omedelbart väster om riksvägen för att skapa utsikt mot ån. Passage mellan områdets östra och västra delar kan ske obehindrat under landfäster på riksvägsbron.

Målsättning: Området skall bibehållas som en varierat sluten betesmark helt dominerad av lövträd. Området mellan riksvägen och kvarnen skall därvid ha ett relativt gles trädskikt medan området närmast väster om riksvägen skall vara helt öppet eller endast ha några få träd. Längst i väster skall lundartat slutna bestånd ingå.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Gallring i lövskogsbeståndet varvid i första hand gran och gråal tas bort. Mycket stor variation i slutenheten från rent lundartade delar till helt öppna delar skall eftersträvas. Vid behov slyröjning för att överföringen till betesmark skall kunna fullföljas.

Skötselområde 6

Beskrivning: Området består av delar av sedimentplatån med ett omfattande system av raviner. Alla planare områden har tidigare utgjort åkermark, men på senare tid har endast den större nordvästligaste delen nyttjats som åker medan de andra har nyttjats som permanent betesmark. Ravinerna har varit starkt igenväxta med lövskog främst gråal, men har under 1975 röjts fria från trädvegetation med undantag av enstaka lövträd främst björk och hägg.

Målsättning: Området skall bibehållas som öppen åker- och betesmark med bete även i ravinerna. I ravinerna skall enstaka träd eller grupper av lövträd finnas. Den större åkern i nordväst får användas för åkerbruk medan övriga skall användas endast som betesmarker.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Bortröjning av uppkommande sly i ravinerna varvid enstaka exemplar av buskar och lövträd skall tillåtas gå upp.

Skötselområde 7

Beskrivning: Del av branten mot ån samt vissa mindre svämsediment-områden. Hela området är bevuxet med ängslövskog med inslag av gran, framförallt äldre gran närmast vattnet. Av lövträden dominerar gråal men ask, hägg och björk förekommer relativt rikligt.

Målsättning: Området skall få utvecklas mot lundartad lövskog där andra trädslag efter hand ersätter gråalen och där naturlig förnyring kan ske i uppkomna luckor. Närmast stranden skall en hel del äldre gran tillåtas ingå i lövskogen.

Engångsåtgärder: Bortröjning av unggran inom flertalet delar av beståndet. Upptagning av några begränsade siktgluggar mellan ån och stigen. Närmast stigen hopdrages riset och brännes.

Underhållsåtgärder: Vid behov bortröjning av unggran som tränger in i lövskogen. Kullfallna träd närmast stigen upparbetas. I övrigt får träden främst gråalen falla och mulna på platsen.

Skötselområde 8

Beskrivning: Området utgöres av den ca 10 m höga branten mot ån. Övanför branten och utanför reservatet har marken tidigare varit uppodlad som åkermark, men sedan många år brukats som permanent bete i vilket även branten ingår. I området har tidigare funnits ett äldre bestånd av främst björk, asp och vid stranden klibbal samt ett mycket tätt yngre bestånd av gråal. Området har sannolikt tidigare nyttjats som betesmark. År 1973 genomfördes omfattande röjningar med syfte att återskapa en hagmarksliknande betesmark. Före röjningarna var beståndet så slutet att fältskikt nästan helt saknades vilket det fortfarande gör två vegetationsperioder efter röjningen. Vid röjningen kvarlämnades ett för hagmarksförhållanden tätt bestånd av främst björk samt i norra delen även asp och gran.

Målsättning: Området skall skötas med sikte på att ingå i betesmarken som en hagmarksartad del dominerad av björk. Området skall betas med nötkreatur och/eller hästar.

Engångsåtgärder: Om vegetationsperioden 1976 inte resulterar i naturlig frösädd på marken skall de mest öppna delarna besås med gräsfrö. Uppsättning av tillfälligt staket som under några år utestänger betesdjuren från huvuddelen av branten så att gräsvegetation kan etableras utan att skadas av tramp från betesdjuren.

Underhållsåtgärder: Vid behov slyröjning. Sedan en naturlig betesyta stabiliserats skall svaga gallringar sättas in för att ge området en mera hagmarksartad prägel. Den nordligaste delen skall därvid hålla ett tätare bestånd än övriga delar. Yngre björkar skall gynnas vid gallringen för att kunna växa upp som er-

sättningsträd. Naturliga buskar såsom rönn, hägg och hassel skall sparas. Vid gallringen gynnas björk på andra trädslags bekostnad utom längs stranden där klibbal gynnas.

Skötselområde 9

Beskrivning: Området består av en svämsedimentplatå närmast ån. Området har tidigare brukats som åkermark, men är nu till stora delar igenväxt. Mer än hälften av ytan är dock fortfarande öppen ängsmark trots att den inte betats under lång tid. Runt hela den öppna delen växer en tät bård av lövskog främst gråal.

Målsättning: Området skall omföras till öppen betes- eller ängsmark med enstaka träd i utkanterna. Mot ån skall finnas grupper av lövträd främst klibbal och björk.

Engångsåtgärder: Hela den tidigare åkerytan röjes av, riset eldas. Staket sättes runt hela området om betesdjur kan anskaffas.

Underhållsåtgärder: Rövning av sly efter avverkningen till dess betesytan stabiliserats. Gallring i trädgrupperna längs ån. Om betesdjur ej kan anskaffas skall området slåttas vart annat år.

Skötselområde 10

Beskrivning: Området utgöres av branten mot ån samt flera kraftiga raviner. Vegetationen består av ängslövskog där björk och gråal är dominerande. Ask och asp förekommer också rikligt. En stor del av björkarna och asparna är mycket höga och grova. Buskskiktet är rikt med bl a hassel, hägg och skogstry. I bottenskiktet förekommer strutbräken i en av ravinerna samt dessutom lungört, stinksyska och skafräken. Endast i områdets nordligaste del finns rikligare inslag av unggran.

Målsättning: Området skall få utvecklas relativt fritt och bibehålla sin karaktär av lundartad lövskog där gråalen efter hand kommer att ersättas av andra trädslag sannolikt främst hägg och ask. Föryngring av beståndet skall ske på naturlig väg i uppkommande luckor. I områdets nordligaste del tillåts dock gran att ingå i beståndet.

Engångsåtgärder: Bortrövning av yngre gran inom större delen av området. Närmast stigen hopdrages riset och brännes. Ett mindre antal högar på något avstånd från stigen får ligga kvar av hänsyn till djurlivet.

Underhållsåtgärder: Bortrövning av unggran. Endast intill stigen upparbetas fallna träd. Gallring i den granskog som förekommer och dominerar i nordligaste delen av området. Grandungen på udden i ån lämnas helt orörd.

Skötselområde 11

Beskrivning: Området består dels av morän dels av sedimentjordarter. Inom området finns en tät medelålders blandskog med björk och gran som dominerande. Björken är i allmänhet högre och grövre än granen. Växtsamhället är hedartat med dominerande blåbärsris i markvegetationen.

Målsättning: Området skötes som blandskog med dominerande inslag av björk och förlängd omloppstid samt i slutskedet föryngring genom plantering inom mindre delar av beståndet åt gången.

Engångsåtgärder: Genom gallring av beståndet med gynnannde av björk.

Underhållsåtgärder: Återkommande gallringar för att beståndet skall kunna utvecklas till blandskog med stora dimensioner. I slutskedet föryngring av gran och björk i mindre luckor.

Skötselområde 12

Beskrivning: Området består av rasbranter mot ån samt en smal del av sedimentplatån. Hela området är bevuxet med ängslövskog. Enstaka gran förekommer i beståndet utom längst i norr vid Djupedalsforsen där granen är dominerande. Bland lövträden dominerar ask och björk och ställvis gråal. Enstaka hassel förekommer i buskskiktet, i övrigt mest hägg och try. Området ingår sedan någon tid i betesområdet tillsammans med åkrarna vid torpen Djupedal och Långforsen.

Målsättning: Området skall utvecklas till en betad lövskog med ojämn täthet och mindre gläntor med betesytor. Längst ut på udden mot öster skall lövskogen vara lundartad tät. Vid Djupedalsforsen skall gran ingå i beståndet.

Engångsåtgärder: En med varierad hårdhet insatt gallring varvid i huvudsak gran och gråal tas bort.

Underhållsåtgärder: Återkommande gallringar för att tillskapa den glesa ojämna betade lövskog som avses. Ask, björk och asp gynnas på bekostnad av gråal. Hopsamling och bränning av ris skall endast ske på de ställen där beståndet görs tillräckligt glest för att betet skall kunna få effekt samt närmast strövstigen.

Skötselområde 13

Beskrivning: Området består i huvudsak av branten mot ån, men vissa mindre delar av sedimentplatån ovanför och svämsedimentbildningar nedanför ingår också. Området är bevuxet med en blandskog där ställvis gran och ställvis ask dominerar. Gråal spelar också en betydande roll även om den i allmänhet är yngre än övriga trädslag. Fältskiktet är påfallande rikt med bl a rik förekomst av trolldruva. Buskskiktet utgörs i huvudsak av slybuskar av nämnda trädslag, men unggran spelar bitvis en stor roll. Dessutom förekommer enstaka m^åbär och trybuskar.

Målsättning: Skogsbeståndet skall tillåtas att i huvudsak utvecklas helt fritt utan andra ingrepp än att nedfallna träd tillvaratages.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Upparbetning av nedfallna träd.

Skötselområde 14

Beskrivning: Området utgöres till största delen av en svag sluttning mellan sedimentplatån och ån Djupedalsforsen. Större delen av området upptas av en öppen ängsartad gräsvegetation med rik flora och med enstaka björkar. Denna del av området har genom röjningar de senaste åren hållits någorlunda fri från slybuskar. Närmast ån och forsen finns en relativt tät ridå av främst klibbal, men där även gråal, enstaka grova askar och några granar ingår. I områdets västligaste del utgöres marken av slaggstenshögar från den tidigt nedlagda östra Djupedalshammaren.

Målsättning: Området skall bibehålla sin karaktär av öppen ängsmark med en relativt tät ridå eller grupper av främst klibbal mot vattnet. Området får betas enstaka år tillsammans med ovanför liggande åkermark.

Engångsåtgärder: Bortröjning av allt sly på de öppna delarna. En mycket lätt gallring i trädridan närmast ån varvid framför allt gran och gråal tas bort för att gynna klibbalen samt de stora askarna. Den täta grandungen i väster lämnas orörd. Rishögar inom ängsområdet och nere vid ån brännes eller bortforslas.

Underhållsåtgärder: Återkommande röjningar av slyskog på de öppna ytorna.

Skötselområde 15

Beskrivning: Området utgöres i huvudsak av branten mot ån samt en del smärre svämsedimentområden. Området är bevuxet med en blandskog som ställvis domineras av gran och ställvis av björk eller ask. Närmast ån finns ett antal mycket grova gamla granar. Området har för ca 10 år sedan genomgallrats varvid sannolikt huvuddelen av gråalen tagits bort. Till området räknas också en ö ute i ån med i huvudsak orörd lövskogsvegetation.

Målsättning: Skogsbeståndet skall tillåtas att i huvudsak utvecklas helt fritt utan andra ingrepp än att nedfallna träd tillvaratages. Ön skall lämnas att utvecklas helt fritt.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Upparbetning av nedfallna träd.

Skötselområde 16

Beskrivning: Området består av tidigare ängs- och ruderatmarker på den plats där Västra Djupedalshammaren tidigare har legat. En stor del av marken utgöres av slagghögar. Trädvegetationen består av en gles och mycket grovvuxen generation av ask samt yngre ask, gråal och gran. Området ingår i betesområde.

Målsättning: Området skall överföras till en tämligen öppen betesyta med endast de äldre askarna samt enstaka yngre ask. Den gamla hyttplatsen skall därmed göras mer överskådlig.

Engångsåtgärder: Kraftig avverkning och röjning inom hela området. Endast de äldre askarna samt enstaka yngre ask och någon klibbal i strandkanten sparas. Allt ris hopsamlas och brännes. Bränningen får inte ske på slagghögarna.

Underhållsåtgärder: Återkommande slyröjning samt någon gallring i kvarvarande trädbestånd.

Skötselområde 17

Beskrivning: Området består av erosionsbranter, raviner samt svämsedimentområden nedanför åkrarna vid torpen Djupedalen och Långforsen. Området har tidigare utgjort ängsmark. Nu består området av ängslövskog med inslag av gran. Dominerande trädslag är ställvis björk och ställvis gråal. Närmast ån finns enstaka mycket grova exemplar av ask och björk. Bestånden är över lag mycket hårt slutna. Området ingår i en stor betesfålla tillsammans med ovanför liggande åkermarker.

Målsättning: Området skall ingå i betesmarken som är en olikåldrig och ojämnt sluten lövskog med gläntor och tätare dungar. Skogsbeståndet skall skötas med förlängd omloppstid och med avsikt att få fram grova lövträd.

Engångsåtgärder: Ställvis insatt gallring, framförallt i de bestånd där det finns tillräckligt med björk för att skapa en gles björkskog. Gallringen skall drivas så att framförallt de äldre björkarnas och askarnas kronor friläggs. Andra trädslag gynnas på bekostnad av gråal och gran. Inom områden som inte har björk eller ask skall vissa större gläntor tas upp.

Underhållsåtgärder: Återkommande gallringar med syfte på att vidareutveckla den ojämnt slutna, betade lövskogen där gråalen successivt skall ersättas av andra trädslag främst björk och ask och där betydande luckor tillräckligt stora för gräsvegetation skall tas upp. Ris hopsamlas och brännes på de ställen där större gläntor tas upp samt intill strövstigen och ån.

Skötselområde 18

Beskrivning: Området består av tidigare åkermarker på sedimentplattan samt flera raviner som skjuter in i åkermarkerna. Ravinerna har tidigare utgjort ängsmark, men är nu helt igenväxta med tät skog av gråal, björk och yngre gran. De gamla åkermarkerna har tidigare varit till stor del igenväxta, men är nu uppröjda till betesmark. I sydväst finns ett område med björkhageliknande bestånd som nyligen röjts. Hela området ingår i en stor betesfälla som betas med nötkreatur.

Målsättning: Alla de tidigare åkrarna skall hållas öppna som betesmarker. Ravinerna skall utgöra lövskogsbevuxna avgränsningar mellan åkrarna. Hela området skall betas med nötkreatur. I områdets centrala del samt längst i söder skall finnas mindre björkhagsliknande partier.

Engångsåtgärder: Genomgallring av skogen i ravinerna framförallt på de ställen där det förekommer björk. Bortröjning av huvuddelen av unggranen i ravinerna.

Underhållsåtgärder: Återkommande gallring med syfte att skapa ojämnt slutna lövbestånd dominerade av björk i ravinerna. Gran sparas som enstaka exemplar eller yngre som grupper. Björkhagarna gallras till glesa trädskikt med ersättningsträd. På de delar av de tidigare åkermarkerna som varit igenväxta får slyröjning och behandling av de gamla stubbarna fortsättas till en riktig betesyta erhållits. Eventuellt kan slaghack eller liknande användas för denna behandling.

Skötselområde 19

Beskrivning: Området består dels av trädgården och andra gräsmarker vid det nu rivna torpet Långforsen dels av en bergsdominerad åkerbacke. I den tidigare trädgården finns ett ganska stort antal fruktträd, både äpple och päron samt några prydnadsbuskar bl a syrén. Markskiktet domineras av gräs samt rudratväxter som hallon, mjölkört och brännässlor. På bergsbacken växer ett ojämnt slutet bestånd av gammal tall, gran och björk. Området har röjts upp för några år sedan och fungerar som huvudrastplats i Järleområdet.

En stor yta närmast landsvägen fungerar som parkeringsplats och upplagsplats för virke.

Målsättning: Området skall skötas så att det på bästa sätt kan fungera som rastplats i reservatet med stora vistelseytor. Markvegetationen på det gamla gårdstunet och i trädgården skall utvecklas mot en slätlig gräsyta. Övriga delar skall ha en gles blandskog med gamla grova träd.

Engångsåtgärder: Bortröjning av sly efter tidigare utförda avverkningar. Uppsättning av staket mellan landvägen och trädgården utom där infart till parkeringsplatsen skall vara.

Underhållsåtgärder: Gräsytorna skall årligen slåttas. Någon gallring i skogsbeståndet inom övriga delar för att hjälpa enstaka yngre träd att komma upp i kronskiktet. Kullfallna träd samt grenar, och gräs hopsamlas och brännes.

Skötselområde 20

Beskrivning: Området utgör en del av sedimentplatån och är bevuxet med en medelålders blandskog av gran, enstaka tall, gråal, björk och rönn. I buskskiktet finns enstaka hassel. Området har utgjort skogsmark även enligt den gamla ekonomiska kartan, men har sannolikt varit en tämligen gles skog hårt präglad av bete. Området ingår i betesmarken sedan 1969 och har under 1974 gallrats igenom hårt varvid den mesta granen och gråalen tagits bort.

Målsättning: En ojämnt sluten, betespräglad blandskog med enstaka hasselbuskar och flertalet av de i trakten förekommande trädslagen. Området närmast landsvägen skall vara mer slutet än övriga delar.

Engångsåtgärder: Slyröjning efter utförd avverkning. Bränning av ris inom de öppnade delarna som kan beräknas få karaktär av betesytor. Vid slyröjningen skall alla uppslag av hassel sparas tills vidare.

Underhållsåtgärder: Upprepade gallringar och uthuggningar för att erhålla den ojämnt slutna betesskog som avses. Vid gallringen skall andra träd gynnas på bekostnad av gråal och gran. Hasselbuskar skall släppas upp liksom de andra äkta buskar som kan förekomma.

Skötselområde 21

Beskrivning: Området består av delar av branten samt en större sedimentplatå. I denna finns ett flertal rännilar som är vattenförande vid högvatten. En av dessa har närmast avsnört en holme i områdets sydöstligaste del. Området har i huvudsak tidigare utgjort ängsmark, men är nu bevuxet med en blandskog av varierande ålder. Den äldsta generationen består företrädesvis av gran samt närmast ån av ask och klibbal. Gråal och gran dominerar bland de yngre träden men såväl björk som ask och hägg förekommer rikligt.

Inom området finns ett par små tidigare åkermarker som nu röjts upp. Röjning har också skett mellan stigen och ån där grupper av ask och klibbal sparas. Hela området ligger inom betesmarken.

Målsättning: En ojämnt sluten och olikåldrig blandskog med många mindre betesgläntor samt de större öppningar som de gamla åkermarkerna utgör. Inom de delar där enbart gråal och gran förekommer får granen tillåtas att spela en stor roll i beståndet även i framtiden. Föryngring skall kunna ske på naturlig väg i mindre luckor.

Engångsåtgärder: Slyröjning på de redan upptagna gläntorna samt upptagande av några nya mindre gläntor där förhållandena är lämpliga. Ställvis insatt gallring i de delar av beståndet där björk, tall och asp förekommer.

Underhållsåtgärder: Slyröjning i gläntorna till betesytan har stabiliserats på dessa ställen. Återkommande gallring för att gynna andra trädslag på granens och gråalens bekostnad.

Skötselområde 22

Beskrivning: Området utgöres av gårdsplatsen och av de tidigare åkrarna vid torpet Balders hage, vilket är bortrivet sedan länge. Åkrarna har tidigare varit starkt igenväxta, men har nu röjts upp och tagits i bruk som betesmark. Enstaka granar och grupper av gråalar finns kvar på den i övrigt öppna ytan. Inom de områden där igenväxningen varit starkast finns fortfarande rikligt med sly av gråal.

Målsättning: Området skall ingå i betesmarken som en i huvudsak öppen gräsyta. Även området vid lämningarna av torpet skall hållas öppet så när som på enstaka äldre träd.

Engångsåtgärder: Slyröjning och så fort det är möjligt sönderslagning av de gamla stubbarna med slaghack eller motsvarande.

Underhållsåtgärder: Slyröjning och sönderslagning av gamla stubbar tills en permanent och stabiliserad betesyta erhållits. Därefter busk- och slyröjning vid behov i kanterna av den öppna ytan.

Skötselområde 23

Beskrivning: Området består av delar av branten samt ett lägre beläget område där morän svallats fram. Även berg i dagen förekommer närmast ån. Området är bevuxet med en blandskog av gran och gråal med inslag av enstaka björk och rönn. I buskskiktet förekommer relativt rikligt med hassel. Inom större delen av området håller gråalen på att duka under i konkurrensen med granen.

Målsättning: Som omväxling till övriga områden får detta område utvecklas mot en grandominerad blandskog som skall skötas med förlängd omloppstid med sikte på mycket grova dimensioner och föryngring i mindre luckor.

Engångsåtgärder: När granbeståndet slutit sig mera bör gallringar sättas in för att ge granen möjlighet att utvecklas till grova dimensioner. Kullfallna träd och ris från avverkning får ligga kvar i beståndet.

Skötselområde 24

Beskrivning: Området består av branten mot ån som genomkorsas av ett par kraftiga nord-sydliga raviner. Inom området finns ett blandat lövskogsbestånd med enstaka granar. Dominerande lövträd är ställvis asp och ställvis björk medan gråalen spelar en för trakten ovanligt undanskymd roll. Enstaka grova lindar och almar förekommer nära stranden liksom grövre ask och klibbal. Buskskiktet domineras helt av hassel medan unggran nästan helt saknas. I områdets östra del är erosionsbranten helt färad av gamla skredärr och andra erosionsfenomen. Markfloran är ovanligt rik med bl a rik förekomst av skavfräken och trolldruva.

Målsättning: Skogsbeståndet skall lämnas att utveckla sig helt fritt utan ingrepp. Nedfallna träd får ligga kvar.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Inga

Skötselområde 25

Beskrivning: Området består av ett antal större och mindre holmar i ån om vilka de flesta vid lågvatten har förbindelse med norra stranden. På holmarna finns reservatets mest naturliga skogsbestånd med enstaka mycket grova björkar, askar och granar. Av yngre träd finns rikligt med björk, asp, gråal samt i buskskiktet hassel och hägg.

Målsättning: Vegetationen på holmarna skall lämnas att utvecklas helt fritt utan några som helst ingrepp.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Inga

Skötselområde 26

Beskrivning: Området består av ett svämsedimentområde med flera olika plåtåer där morän och block sticker upp på flera ställen. Området har tidigare burit barrskog som avverkats och ersatts med granplantering som nu nått 1-2 m höjd. Dessutom förekommer rönn och yngre björk. Närmast stranden finns en ridå av klibbal.

Målsättning: Ungskogen får utvecklas till en blandskog som domineras av gran. Lövskogsinslaget får dock vara starkt och särskilt klibbal skall sparas närmast stranden.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: När ungskogsbeståndet utvecklats vidare skall gallring sättas in för att erhålla blandskog.

Skötselområde 27

Beskrivning: Området utgöres i huvudsak av branten mot ån samt vissa mindre delar uppe på sedimentplatån. Hela området är bevuxet med en blandad ängslövskog med inslag av enstaka äldre gran samt relativt rikligt med unggran. I allmänhet är gråal dominerande trädslag, men områden där asp eller björk dominerar förekommer också. Trädens ålder och grovlek varierar med enstaka vidkroniga askar som grövsta och äldsta träd. Inom områdets västligaste del är ung gråal helt dominerande.

Målsättning: Området tillåts utveckla sig till en lundartad lövskog där andra lövträd efter hand får ta överhand över gråalen. Enstaka granar får också förekomma i lövskogen.

Engångsåtgärder: Bortröjning av huvuddelen av den unggran som förekommer i beståndet. Upptagande av siktöppning mot ån från område 22.

Underhållsåtgärder: Vid behov bortröjning av unggran i beståndet som i övrigt tillåts utveckla sig fritt med undantag för att siktöppningar vidmaktshålles.

Skötselområde 28

Beskrivning: Området består av tidigare åkermarker som delvis varit helt igenväxta. Dessutom ingår en liten moränbacke som tidigare utgjort betesmark eller möjligen slåttermark. Den tidigare åkermarken röjdes upp och ståndsattes som betesmark under 1974 varvid ett glest bestånd av björk kvarlämnades i den västra delen och enstaka ungtallar inom övriga delar. I åkerbacken finns ett ungt bestånd av gran och björk med inslag av enstaka äldre björk och oxel.

Målsättning: Området skall återföras till öppen mark som hävdas genom bete. Även åkerholmen skall ingå i detta bete som en hagmarksliknande del.

Engångsåtgärder: Röjning av sly efter genomförd avverkning.

Underhållsåtgärder: Röjning av sly tills betesytan har stabiliserats varefter kvarvarande tall och björk till allra största del tages bort för att få tillbaka den helt öppna ytan.

Skötselområde 29

Beskrivning: Området består av branten mot ån samt av en mycket djup ravin med samma lutning och vegetation som i branten. Området är bevuxet med en tät lundartad ängsblandskog där relativt mycket äldre gran ingår.

Målsättning: Området lämnas att utvecklas helt fritt så när som på borttagande av unggran ur beståndet. I den västligaste delen får en betespassage mellan betesytorna vid område 28 och 30 anordnas medan området i övrigt skall ligga utanför bete.

Engångsåtgärder: Bortröjning av unggran samt upptagande av någon enstaka siktlucka mot ån ifrån stigen.

Underhållsåtgärder: Inga andra åtgärder än bortröjning av uppkommande unggran.

Skötselområde 30

Beskrivning: Området består i huvudsak av tidigare åkermark på sedimentplatån. Dessutom ingår en mindre åkerbacke med björk, asp och enstaka gran. Åkermarken har sedan länge varit ur hävd och delvis varit igenväxt, men har under 1974 röjts upp och jordningstälts till betesmark. Den nordligaste delen ligger dock fortfarande utanför betesmarken.

Målsättning: Området skall bibehållas som öppen mark med bete av nötkreatur eller får. I betet skall åkerbacken närmast vägen ingå som en hagmarksartad del.

Engångsåtgärder: Slyröjning efter utförd avverkning och röjning samt utvidgning av betesmarken norrut till reservatsgränsen.

Underhållsåtgärder: Vid behov kompletterande slyröjning särskilt i anslutning till skogskanterna i söder och öster. I åkerbacken kompletterande gallring för att få fram hagmarksprägel samt även slyröjning.

Skötselområde 31

Beskrivning: Området består helt av branten mot ån. Inom vissa delar är det på grund av fastighetsindelningen endast den nedre delen av branten som ingår i reservatet. Området är bevuxet med en lundartad ängslövskog dominerad av gråal, men även enstaka äldre och yngre ask förekommer rikligt liksom hägg. I norra delen är inslaget av lönn och alm förhållandevis stort. Unggran förekommer, men inte särskilt stor omfattning.

Målsättning: Området skall tillåtas utvecklas helt fritt som lundartad lövskog där andra lövträd efter hand tar överhand över gråal. Inom södra delen av området får betesfällan från åkrarna ovanför gå ned till ån för att förse djuren med vatten.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Vid behov bortröjning av unggran där sådan visar sig förekomma i större omfattning.

Skötselområde 32

Beskrivning: Området utgörs av branten mot ån och består delvis av sediment delvis av morän och längst i norr även av berg i dagen. Området är bevuxet huvudsakligen med ängslövskog utom längst i norr där gammal gran och enstaka gamla, grova tallar dominerar. Lövskogen består i huvudsak av gråal, men längs strandkanten förekommer grova träd av ask och klibbal. I övrigt ingår ask och hägg i gråalsbeståndet. Buskskiktet domineras helt av hägg medan unggran förekommer i mycket liten utsträckning.

Målsättning: Områdets skogsbestånd skall tillåtas utveckla sig helt fritt mot en lundartad lövskog med inslag av enstaka äldre granar och tallar.

Engångsåtgärder: Inga

Underhållsåtgärder: Inga aktiva skogsvårdsåtgärder skall vidtagas utan beståndet får utvecklas helt fritt och ikullfallna träd får ligga kvar.

Skötselområde 33

Beskrivning: Området består av gammal åkermark som mjukt sluttar ner mot ån. Genom den tidigare åkermarken går en mjukt nerskuren bäckravin. Närmast ån finns enstaka träd, främst klibbal. Området har sedan länge utnyttjats för intensivt bete, men ändå har en del buskar och busksly växt upp främst i anslutning till ravinen och åstranden. Markant är den rikliga förekomsten av druvfläder.

Målsättning: Området skall bibehållas som karaktär av öppen betesmark med träd och enstaka buskar främst i anslutning till åstranden och ravinen.

Engångsåtgärder: Bortröjning av sly och buskar varvid flertalet buskar av druvfläder sparas.

Underhållsåtgärder: Vid behov kompletterande slyröjning samt lätt gallring i trädgrupperna vid ån. Härvid gynnas alm och klibbal på bekostnad av andra trädslag.

Skötselområde 34

Beskrivning: Området består av marken närmast nedströms Smedjefallet där Fogdhammaren har legat. Utöver bron och resterna av dammen finns stensättningar kvar från flera byggnader på båda sidor av ån. Inom området har för en 7-8 år sedan betydande röjningar gjorts, men området är nu åter starkt igenväxt med slybuskar. Marken på nordöstra sidan ån ingår i betesmarken vid Hammarby gård och är därför mindre igenväxt och med större gräsytor mellan buskagen. På båda sidor av ån förekommer enstaka äldre träd främst alm och lönn.

Målsättning: Området skall hållas i mycket öppet skick med enstaka äldre och yngre träd och buskar främst druvfläder samt med gräsdominerande markvegetation. Alla stengrunder från byggnader skall hållas helt fria från buskar.

Engångsåtgärder: Bortröjning av allt sly och alla buskar utom enstaka druvflädersbuskar inom hela området. Större träd bevaras utom de som växer inne i eller i direkt anslutning till husgrunderna. Insådd av gräs på sydvästra sidan där fältskikt helt saknas under det täta humusskiktet. Borttagningen av allt skräp som finns slängt i branten. Ris hopsamlas och brännes.

Underhållsåtgärder: Regelbundet återkommande slyröjning för att hålla området öppet. På nordöstra sidan ån skall området ingå i betesmark tillsammans med område 33 och utanför reservatet liggande mark.

Skötselområde 35

Beskrivning: Området består av en smal remsa närmast Hammarbydammen nedanför åkermark. Inom detta område är branten endast 2-3 m hög. Längs större delen av sträckan växer enstaka klibbal och björk samt i mindre omfattning slybuskar av klibbal, gråal och björk. I områdets östligaste del är branten bevuxen med en tät ungskog av främst klibbal och gråal men även pil och alm ingår. Denna senare del ligger i anslutning till det arboretum som finns vid Hammarby herrgård. Hela området utom den östligaste delen ingår i betesmark och betas med nötkreatur de år åkermarken ovanför är föremål för bete. Vid stranden finns en båt- och tvättbrygga intill vilken uppförts ett mindre hus som tydligen används vid tvätt och andra verksamheter i anslutning till bryggan.

Målsättning: Området skall bibehålla sin öppna karaktär med enstaka träd och trädgrupper utom längst i öster där de i form av lundartad lövskog får ansluta till herrgårdens arboretum. Området bör ingå i betesmark de år åkern utanför reservatet betas.

Engångsåtgärder: Bortröjning av det sly som finns samt bränning av de rishögar som finns kvar efter tidigare röjningar.

Underhållsåtgärder: Vid behov upprepad slyröjning.

Skötselområde 36

Beskrivning: Området utgöres av en mycket smal zon mellan reservatgränsen och Hammarbydammen. Sedan Smedjefallsdammen raserades har vattenytan uppströms nu ett läge som är ca 1 m lägre än vad som varit fallet de senaste 200-300 åren. Detta har inneburit att den öppna vattenytan är mycket mindre än tidigare samt att öppna madmarker finns mellan vattnet och den tidigare strandkanten. Madmarkerna liksom huvuddelen av sluttningen ovanför ingår nu i en betesmark tillsammans med områden utanför reservatet. I den låga sluttningen växer grupper och enstaka träd av äldre björk och asp samt yngre ask och hägg. I området ingår också den lilla ön i Hammarbydammen som i huvudsak är gräsbeväxt, men en del buskar främst av vide finns på den högsta delen av ön. Omedelbart utanför reservatgränsen har legat ett torp vilket numera är rivet, men huvuddelen av rivningsvirket och annat skräp ligger kvar intill torpet och delvis inom reservatet.

Målsättning: Området bör även i fortsättningen ingå i betesmarken tillsammans med mark utanför reservatet som en glest trädbevuxen del. Den del av branten som ligger närmast bebyggelsen kan dock lämnas utanför betet.

Engångsåtgärder: Slyröjning samt gruppställning av trädriddar i branten. Bortforsling av rivningsvirke och annat skräp kring det gamla torpet i varje fall inom reservatgränsen, men om möjligt bör i samråd med markägaren även skräpet direkt utanför reservatgränsen forslas bort eller brännas. Uppsättning av nytt staket på de delar som ligger inom reservatet.

Underhållsåtgärder: Röjning av uppkommande sly samt lätt gallring i de trädgrupper som finns i branten.

Skötselområde 37

Beskrivning: Området utgöres av delar av sedimentplatån samt branterna ner mot Hammarbydammen vilka här är 5-10 m höga. Området är bevuxet med ängslövskog med inslag av yngre gran och enstaka ädelgran i buskskiktet. Trädbeståndet domineras av yngre gråal, men också en stor del äldre rakstammig björk. I beståndet ingår även rikligt med hägg och rönn. Närmast stranden finns några mycket grova björkar och tallar.

Målsättning: Området skall skötas som lövskog med förlängd omloppstid och med dominans av björk samt naturlig föryngring i mindre luckor i beståndet.

Engångsåtgärder: En hård gallring i trädskiktet varvid andra trädslag gynnas på gråalens bekostnad. Samtidigt skall huvuddelen av unggran och all ädelgran, i underbeståndet röjas bort. De grova björkarna i strandkanten skall frihuggas samtidigt som siktgluggar skapas mellan stigen och dammen. Särskilt hårt skall gallringen göras på den höga nordvästligaste udden.

Underhållsåtgärder: Återkommande gallringar med sikte på att skapa ett lövbestånd med grova dimensioner och en rik buskvegetation av främst rönn och hägg.

Skötselområde 38

Beskrivning: Området utgöres av delar av sedimentplatån samt branterna mot ån som är upp till 10 m höga. I områdets östra del förekommer berg i dagen på flera ställen både i branterna och på platån. Söder om åkröken mynnar en djup ravin. Området är bevuxet med en blandskog av hedkaraktär som domineras av yngre gran och något äldre björk men där även tall och en del andra lövträd ingår. Bestånden är ställvis mycket hårt slutna och markvegetation saknas där helt.

Målsättning: Området skötes som blandskog med dominerande inslag av björk och förlängd omloppstid.

Engångsåtgärder: En relativt hård genomgallring av beståndet varvid björk bör gynnas på granens bekostnad.

Underhållsåtgärder: Återkommande gallringar för att beståndet skall kunna utvecklas till blandskog med stora dimensioner.

Skötselområde 39

Beskrivning: Området består av en udde i ån och utgöres i huvudsak av sedimentplatån som i söder har en jämn lutning ner mot ån, medan det i övrigt sluttar brant ned mot ån med upptill 8-10 m höjd. Området är bevuxet av en blandskog med mycket varierande ålderssammansättning. I beståndet ingår grupper av mycket gammal och grov gran samt enstaka grova tallar, björkar och aspar. Den yngre delen av beståndet består av omväxlande gran, rönn, hägg, björk, asp och gråal.

Målsättning: Området skall tillåtas utvecklas helt fritt utan några som helst ingrepp.

Engångsåtgärder: Borttagning av gammal taggtråd som finns i områdets östra del ovanför branten mot ån.

Skötselområde 40

Beskrivning: Området utgöres dels av åkermåker på sedimentplatån dels av branterna mot ån och en del fuktigare områden i väster som tidigare utgjort slättermark, men som nu är bevuxet med ungskog. Inom området har tidigare funnits ett torp av vilket numera bara grunderna samt ett antal fruktträd återstår. En del av rivningsvirket ligger kvar. I branten mot ån växer en lundartad löv-

skog med allehanda trädslag, främst björk, sälg och asp. Enstaka yngre gran finns också i detta område. De tidigare slättermarkerna i områdets västra är nu be vuxna med en tät, ung lövskog helt dominerad av gråal och bitvis klibbal. Den tidigare åkermarken är i huvudsak öppen, men inom vissa delar finns betydande uppslag av främst aspely. Hela området ingår för närvarande i betesmark och betas av nötkreatur och hästar.

Målsättning: Området skall bibehålla sin nuvarande karaktär av öppen betesmark på tidigare åkermark samt lundartad lövskog mot ån. De tidigare slättermarkerna tillåts sluta sig till lundartad lövskog, men kan ingå i betet.

Engångsåtgärder: Bortröjning av alla slybuskar och yngre träd på tidigare åkermarker. Bortröjning av unggran och slybuskar av asp och gråal i branten mot ån. Uppstädning av torpruinen varvid allt byggnadsavfall som inte hör till grunden borttages samt uppstädning bland fruktträden. Uppsättning av nytt staket.

Underhållsåtgärder: Bortröjning av sly som kommer upp på tidigare åkermark samt gallring i de sankare delarnas lövskogar varvid andra trädslag gynnas på gråalens bekostnad.

Skötselområde 41

Beskrivning: Området består av markerna närmast Hyttfallet och de lämningar efter tidigare industri anläggningar som finns där. Praktiskt taget hela området har i större eller mindre utsträckning utnyttjats vid tidigare bruksdrift på platsen. Inom området finns Hyttfallsdammen som reglerar Norasjön samt en mängd stensättningar i forsen nedanför dammen. Dessutom finns en masugnspipa samt några hus kvar inom området. I stor utsträckning består marken i övrigt av slaggstenstippar bl a i nordost där en tidigare vik av ån är helt igenfylld av slaggsten.

Vegetationen inom området är starkt präglad av den tidigare verksamheten och utgörs i huvudsak av ruderatvegetation med bl a brännässlor och hallon i fältskiktet. I trädskiktet finns dels äldre klibbal, björk och alm, dels täta bestånd av yngre gråal. Buskskiktet utgöres till största delen av slybuskar som kommit upp efter en tidigare röjning i området.

Målsättning: Området skall ges en mycket öppen karaktär med gräsytor och enstaka träd främst i anslutning till vattnet. Stensättningar, husgrunder och slaggstenstippar skall i största möjliga utsträckning hållas fria från vegetation, i varje fall från träd- och buskvegetation.

Engångsåtgärder: Bortröjning av allit sly som kommit upp efter den tidigare röjningen. Hård gallring även på åns södra sida nedströms Hyttfallet för att även där återskapa den öppna prägel. Flyttning av staketet på södra sidan så att hela bruksområdet kommer att ligga utanför betesmarken.

Underhållsåtgärder: Årlig slåtter av de områden som kan slås med maskin. I övrigt återkommande röjning av sly. En fortsatt gallring främst på södra sidan av ån för att successivt åstadkomma den öppna landskapsbild som eftersträvas.

3. Plan för anläggning och skötsel av serviceanordningar för besökare

3.1 Allmän målsättning

Enligt syftet med reservatet skall lämpliga åtgärder vidtagas så att allmänheten i betydande utsträckning kan besöka reservatet och uppleva dess natur- och kulturvärden utan att onödigt stor förslitning av marken eller störning av djurlivet uppkommer. Detta kan endast ske om besökarna i stor utsträckning kanaliseras till bestämda stigar och platser inom reservatet.

Ett system av strövstigar skall därför läggas upp på södra sidan av ån, medan inga sådana läggs upp på norra sidan bl a med hänsyn till djurlivet. Stigsystemet skall utformas som rundslingor med utgångspunkt från en huvudrastplats med väl tilltagna vistelsezoner och parkeringsplatser vid torpet Långforsen. Från rundslingorna skall dessutom strövstigar leda fram till Järle kvarn och Hyttfallet vid Hammarby. Härigenom möjliggörs vandringar på markerade stigar längs södra sidan av ån genom reservatets hela längd. Vid dessa senare platser skall finnas kompletterande mindre parkerings- och rastplatser.

3.2 Serviceanordningar

3.2.1 Rastplats Långforsen

Vid platsen för det tidigare torpet Långforsen anordnas reservatets huvudrastplats. (se kartskiss 1). Platsen används sedan tidigare som utgångspunkt för besök inom reservatområdet och där finns nu parkeringsplats för ca 20 bilar samt två bord med bänkar.

Parkeringsplatsen förbättras genom utjämning och påföring av ett tunt lager grus så att den får god bärighet och samtidigt kan vara gles gräsbevuxen. Parkeringsplatsen bör tills vidare rymma ca 30 bilar, men kan vid behov utökas mot nordväst. En mindre parkeringsplats vid torpet Djupedalen för ca 10 bilar bibehålls och förbättras på samma sätt som den större parkeringsplatsen.

Bordsgrupperna utökas till 6 st i huvudsak placerade enligt kartskissen.

Toalett av typen sopmaja placeras enligt skissen.

Sopkärl placeras dels vid parkeringsplatsen dels intill torpruinen.

3.2.2 Rastplats Järle kvarn

Järle kvarn är en av reservatets mest besökta platser med bl a kulturminnen och badmöjlighet samt utgångspunkt för vandringar upp längs ån. (se kartskiss 2). Parkeringsmöjligheterna är otillfredsställande.

Parkeringsplats för ca 10 bilar eller en buss anordnas i första hand på platsen för kvarnstallet om detta får borttagas i andra hand på den tidigare åkern ca 150 m norr om bron och utanför reservatet.

Bordsgrupper (2 st) finns på kvarnholmen i nära anslutning till den för bad lämpliga platsen. Inga ytterligare bordsgrupper behövs.

Toalettbyggnad finns sedan tidigare på kvarnholmen. Om denna kan få disponeras för reservatbesökarna skall den byggas om invändigt för uppsamlingskärl av samma slag som i "sopmajorna".

En mindre brygga vid badplatsen förbättras eller ersätts av ny brygga av samma storlek.

Sopkärl sätts upp vid parkeringsplatserna samt i anslutning till bordsgrupperna.

3.2.3 Rastplats Hyttfallet

Hyttfallet är en av områdets mest besökta platser med bl a forsar och kulturminnen och kommer att utgöra slutpunkt för en av strövstigarna. (se kartskiss 3).

Parkeringsplats för ca 10 bilar eller en buss anläggs enligt skissen genom utjämning och påfyllning av singel.

Två bordsgrupper anordnas öster om ån.

Sopkärl sätts upp vid parkeringsplatsen.

Toalett av typen "sopmaja" placeras enligt skissen.

3.2.4 Parkeringsplats Smedjefallet

Smedjefallet med omkringliggande äldre bruksbebyggelse är en ofta besökt plats där strövstigen korsar bilväg. Av hänsyn till bebyggelsen bör någon rastplats inte anordnas, men behovet av en mindre parkeringsplats är påtagligt (se kartskiss 4).

Parkeringsplats för 5-10 bilar anordnas enligt skissen genom anvisning till en befintlig gräsplan.

Sopkärl uppsätts i anslutning till parkeringsplatsen.

3.2.5 Rastplatser vid strövstigar

Enklare rastplatser vid stigarna anläggs dels vid Djupedalsforsen dels vis Långforsen enligt karta 2. Dessa skall bestå av stockring samt eldplats uppmurad av sten. Vid behov kan ytterligare en stockring med eldplats anläggas på varje plats.

3.2.6 Strövstigar

Inom reservatområdet finns ett system av standardmarkerade strövstigar av i huvudsak god kvalité, men ytterligare spångning är önskvärd. Huvudstigen går efter ån från Järle kvarn till vägskälet ca 500 meter söder om Smedjefallet. Dessutom finns stigar som ger två rundslingor med utgångspunkt från rastplatsen Långforsen.

Systemet av strövstigar byggs ut enligt karta 2 (se även kartskisserna) dels med en fortsättning av stigen längs ån förbi Smedjefallet upp till Hyttfallet dels genom en mindre omläggning av de övriga stigarna bl a så att den södra rundslingan blir ca 1 km längre. Komplettering av befintliga stigar med förbättrad och ökad spångning.

De nya stigarna anläggs på samma sätt som de befintliga d v s med spångning och mindre broar av virke från platsen samt då så är nödvändigt med trappsteg och sidoingrävning i sluttningarna.

Den totala längden strövstigar enligt förslaget uppgår till ca 8 km varav två rundslingor på 1,5 resp 2,5 km vilka tillsammans ger en rundslinga på nära 4 km.

3.3 Information

3.3.1 Folder

En informationsfolder skall framställas i det av naturvårdsverket rekommenderade och av länsstyrelsen tidigare tillämpade utförandet. Vid utarbetandet av foldern skall samråd ske med landsantikvarien. Foldern skall finnas tillgänglig bl a på turistbyråerna i Nora, Lindesberg och Örebro samt hos förvaltaren och länsstyrelsen.

3.3.2 Informationsskyltar

En större informationstavla framställd enligt naturvårdsverkets anvisningar skall finnas uppsatt vid rastplatsen Långforsen. Mindre informationsskyltar med karta, viktigare upplysningar om reservatet samt hänvisning till informationstavlan och foldern skall finnas uppsatt vid övriga parkerings- och rastplatser samt vid strövstigarnas föreningspunkter.

Speciella informationsskyltar med uppgifter om de kulturhistoriskt intressanta lämningarna på resp platser skall finnas uppsatta vid Järle kvarn, Djupedalsforsen, Smedjefallet och Hyttfallet. Dessa skyltar skall utformas av eller i nära samarbete med landsantikvarien.

3.3.3 Sevärdhetsskyltning

Förvaltaren skall hos trafiksäkerhetsverket ansöka om tillstånd att få sätta upp standardskylten för sevärdet vid länsväg 768 mellan Bondebyn och Hammarby med vägvisning till rastplatsen Långforsen.

3.3.4 Vägvisning m m

Vägvisning på strövstigarna, spårmarkering och gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar, dock skall markeringsstolpar göras lägre över öppen mark.

3.3.5 Ev framtida informationscentral

I den händelse Järle kvarn, som nu är i privat ägo, i framtiden kan förvärvas av naturvårdsfonden bör övervägas om kvarnbyggnaden på något sätt kan göras tillgänglig för allmänheten som museum och om därvid någon del av kvarnen kan ställas i ordning som informationslokal för naturreservatet. Denna fråga skall i så fall tagas upp till samråd mellan förvaltaren, länsstyrelsen och landsantikvarien och behandlas av skötselrådet.

4. Prioritering av engångsåtgärder samt beräkning av skötselkostnader

Prioritering av engångsåtgärder har utförts av länsstyrelsen i samråd med skogsvårdsstyrelsen.

Kostnadsberäkningen har utförts av skogsvårdsstyrelsen i januari 1976 med ledning av erfarenheter bl a från de beredskapsarbeten som utförts inom området under årenden 1970-75. Redovisade kostnaden avser dock normaldagsverken.

För en del rena skogsvårdsåtgärder som gallring och avverkning har inga kostnader upptagits då uttaget av gagnvirke kan förväntas täcka avverkningskostnaderna.

4.1 Skötsel av markområden

Tabell

4.2 Anläggning och skötsel av serviceanordningar

Tabell

4. PRIORITERING AV ENGÅNGSÅTGÄRDER SAMT BERÄKNING AV SKÖTSELKOSTNADER

4.1 Skötsel av markområden

ÅTGÄRDER	Istandsättning		Löpande skötselkostnader 76 - 81				
	Prioritet	Kostnad	DV	Kr	Intervall år	Årskostnad	
		DV	Kr	DV åtgärd	Kr åtgärd		
<u>Skötselområde 1. 1.7 ha</u>							
Slyröjning				1	300	2	150
Gallring				2	600	5	120
Risdragnig o bränning				2	600	5	120
<u>Skötselområde 2. 0.8 ha</u>							
Slätter				1	400	1	400
Räfsning och borttransport				2	600	1	600
Röjning				1	300	1	300
Gallring				1	300	5	60
Rensning av drivvirke				1	300	1	300
Borttransport				1	300	1	300
<u>Skötselområde 3. 0.6 ha</u>							
<u>Skötselområde 4. 0.5 ha</u>							
Slätter o borttransport	1	4	1600	4	1600	1	1600
Slyröjning	1	1	300	1	300	1	300
Gallring				1	300	5	60
Risdragnig o bränning				2	600	5	120
<u>Skötselområde 5. 2.3 ha</u>							
Gallring						5	
Slyröjning				2	600	2	300
Risdragnig o bränning							
<u>Skötselområde 6. 6.5 ha</u>							
Slyröjning				2	600	2	300
Stängselarbeten	1	4	1600	1	300	1	300

ÅTGÄRDER	Iståndsättning		Löpande skötselkostnader 76 - 81				
	Pri- ri- tet	Kostnad				Inter- vall år	Års- kost- nad
		DV	Kr	DV åtgärd	Kr åtgärd		
<u>Skötselområde 7. 2.0 ha</u>							
Röjning	2	4	1200	3	900	10	90
Avverkning				2	600	10	60
Risdragning o bränning	2	8	2400	2	600	10	60
<u>Skötselområde 8. 3.7 ha</u>							
Grässådd	1	5	2000	2	800	2	400
Stängselarbete	1	3	900	1	300	1	300
Gallring						5	
Risdragning o bränning				10	3000	5	600
<u>Skötselområde 9. 0.7 ha</u>							
Röjning				1	300	2	150
Stängselarbete	1	4	2000	1	300	1	300
Risdragning o bränning				1	300	10	30
Gallring				1	300	10	30
Slätter.borttransport el.bränning	1	6	2400	5	2000	1	2400
<u>Skötselområde 10. 3.5 ha</u>							
Röjning	2	6	1800	2	600	10	60
Risdragning	2	4	1200	2	600	10	60
Gallring							
<u>Skötselområde 11. 3.6 ha</u>							
Gallring	2					10	
<u>Skötselområde 12. 2.2 ha</u>							
Gallring							
Röjning				4	1200		240
Risdragning o bränning	2	10	3000	10	3000	5	600

ÅTGÄRDER	Istandsättning		Löpande skötselkostnader 76 - 81				
	Prio- ri- tet	Kostnad				Inter- vall år	Års- kost- nad
		DV	Kr	DV åtgärd	Kr åtgärd		
<u>Skötselområde 13. 3.4 ha</u> Inga åtgärder							
<u>Skötselområde 14. 0.5 ha</u>							
Röjning	1	1	300	1	300	2	150
Gallring	1	2	600	1	300	2	150
Risdragning o bränning	1	2	600	1	300	2	150
<u>Skötselområde 15. 2.3 ha</u> Inga åtgärder							
<u>Skötselområde 16. 0.3 ha</u>							
Röjning, markstädning	1	3	900	3	900	1	900
Avverkning		-					
Risdragning o bränning		-		2	600	1	600
<u>Skötselområde 17. 5.8 ha</u>							
Röjning	1	6	1800	5	1500	5	300
Gallring	1						
Risdragning o bränning	1	20	6000	10	3000	5	600
<u>Skötselområde 18. 10.3 ha</u>							
Röjning	1	9	2700	3	900	2	450
Gallring	1	+				5	
Risdragning o bränning	1	30	9000	10	3000	5	600
Igensättning av källaringång	1	2	900				
Mek, behandling av stubbar	1	2	1400	2	1400	5	280
Stängselarbete				2	600	1	600

ÅTGÄRDER	Istandsättning			Löpande skötselkostnader 76 - 81			
	Prio- ri- tet	Kostnad		DV åtgärd	Kr åtgärd	Inter- vall år	Års- kost- nad
		DV	Kr				
<u>Skötselområde 19.</u> 0,9 ha							
Röjning				1	300	1	300
Uppsättning av staket	1	2	900	3	1500	10	150
Raserad källare rives	1	2	600				
Gallring				2	600	1	600
Slätter				3	1500	1	1500
Hopsamling av grenar o gräs				3	1500	1	1500
Borttransport el. bränning				3	900	1	900
<u>Skötselområde 20.</u> 2,0 ha							
Röjning				1	300	2	150
Gallring				+		5	
Risdragning o bränning				8	2400	5	480
<u>Skötselområde 21.</u> 4,9 ha							
Röjning	1	2	600	5	1500	5	300
Gallring (avverkning)	1	5	1500	+		5	
Risdragning o bränning	1	10	3000	20	6000	5	1200
<u>Skötselområde 22.</u> 1,2 ha							
Mek. beh. av stubbar		1	700	1	700	5	140
Röjning		1	300	1	300	2	150
<u>Skötselområde 23.</u> 1,5 ha							
Gallring				+		10	
Risdragning o bränning				10	3000	10	300
<u>Skötselområde 24.</u> 3,8 ha							
Inga åtgärder							

ÅTGÄRDER	Iståndsättning		Löpande skötselkostnader 76 - 81				
	Prio- ri- tet	Kostnad		DV åtgärd	Kr åtgärd	Inter- vall år	Års- kost- nad
		DV	Kr				
<u>Skötselområde 25. 0.5 ha</u>							
Inga åtgärder							
<u>Skötselområde 26. 1.6 ha</u>							
Röjning				3	900	10	90
Gallring				+		10	
<u>Skötselområde 27. 3.8 ha</u>							
Röjning	2	4	1200	3	900	10	90
Avverkning	2	3	900	-		10	
Risdragning o bränning	2	5	1500	1	300	10	30
<u>Skötselområde 28. 1.4 ha</u>							
Röjning	1	2	600	2	600	2	300
Risdragning o bränning		2	600	2	600	2	300
<u>Skötselområde 29. 1.2 ha</u>							
Röjning	2	2	600	1	300	10	30
Avverkning	2	4	1200				
Risdragning o bränning	2	6	1800				
<u>Skötselområde 30. 3.5 ha</u>							
Röjning				1	300	2	150
Gallring				1	300	2	150
Risdragning o bränning							
Stängselarbeten	1	3	1500	1	300	2	150

ÅTGÄRDER	Istandsättning		Löpande skötselkostnader 76 - 81				
	Prioritet	Kostnad				Inter- vall år	Års- kost- nad
		DV	Kr	DV åtgärd	Kr åtgärd		
<u>Skötselområde 31.</u> 0,5 ha							
Röjning				1	300	10	30
Tillvaratagande av bäverfällan	1	3	900				
<u>Skötselområde 32.</u> 2,7 ha							
Inga åtgärder							
<u>Skötselområde 33.</u> 0,8 ha							
Röjning				1	300	2	150
Gallring				1	300	10	30
Risdragnin g o bränning				1	300	2	150
<u>Skötselområde 34.</u> 0,4 ha							
Röjning				2	600	1	600
Avverkning				1	300	10	30
Risdragnin g, bränning	1	4	1200	3	900	1	900
Insådd av gräs	1	6	2400		-		
Städning	1	1	300	2	600	1	600
<u>Skötselområde 35.</u> 0,7 ha							
Röjning	1	1	300	1	300	5	60
Risdragnin g o bränning	1	1	300				
<u>Skötselområde 36.</u> 0,2 ha							
Röjning	1	1	300	1	300	5	60
Avverkning	1	1	300	1	300	10	30
Bortforslin g av rivningsvirke	1	4	2000				
Städning	1	1	300				
Stängsel	1	2	1000				
Risdragnin g o bränning	1	1	300				

4.2 Anläggning och skötsel av serviceanordningar

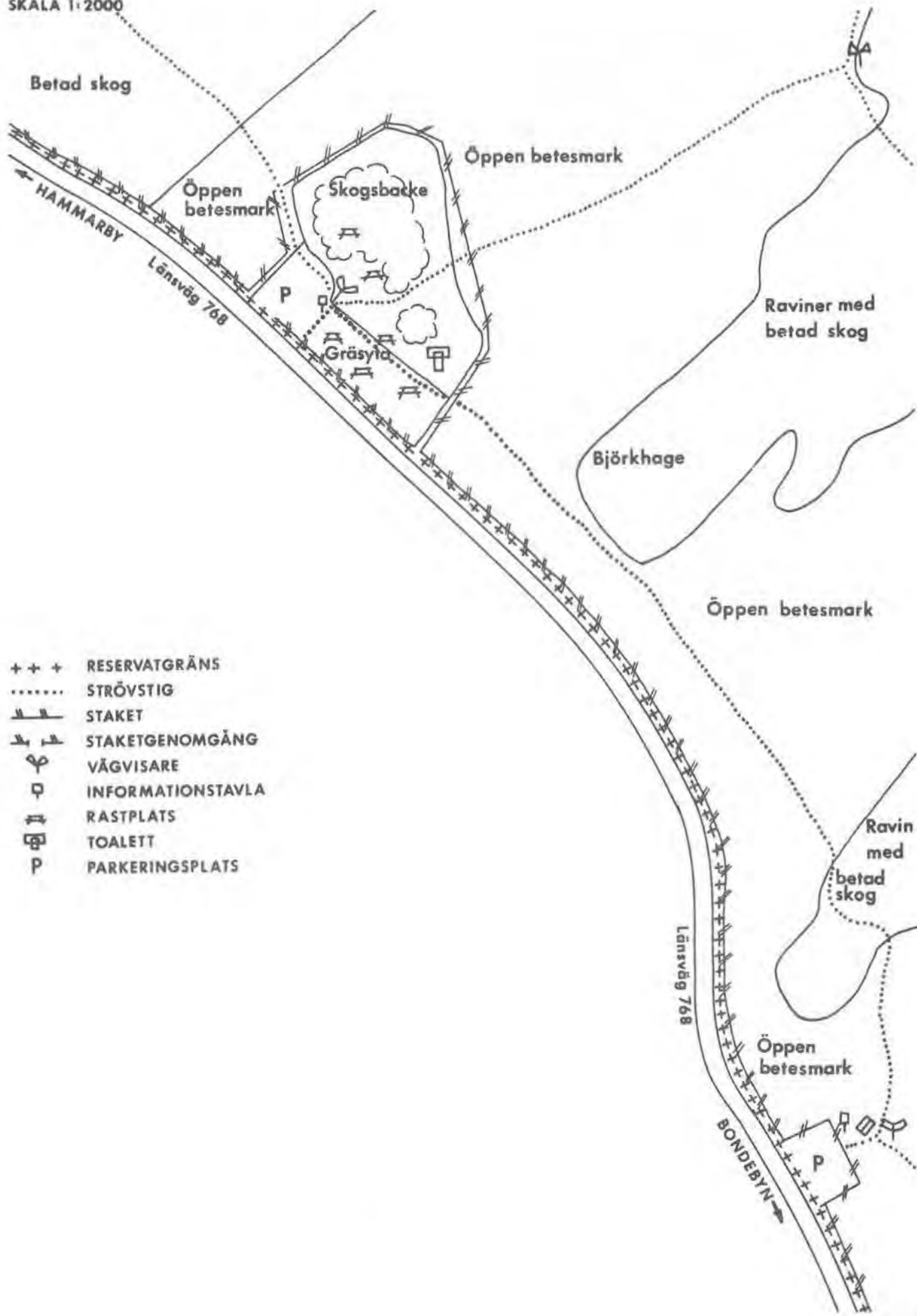
ÅTGÄRDER	Istandsättning		Löpande skötselkostnader 76 - 81				
	Prio- ri- tet	Kostnad				Inter- vall år	Års- kost- nad
		DV	Kr	DV åtgärd	Kr åtgärd		
<u>Serviceanordningar</u>							
<u>Rastplats Långforsen</u>							
Parkeringsplats Långforsen		3	3000	1	1500	3	500
Parkeringsplats Djupdalen		2	1500	1	1200	3	400
Bordsgrupper				1	300	1	300
Sopmaja		3	9000	2	600	1	600
Sopkärl			300				
<u>Rastplats Järle kvarn</u>							
Parkeringsplats kvarnstallet		3	5000	1	1500	3	500
Rivning av kvarnstallet		10	3000				
Toalett		2	1000	1	300	1	300
Brygga		2	1500	1	300	1	300
Sopkärl			300				
Parkeringsplats (reserv)			4000	1	1500	3	500
<u>Rastplats Hyttfallet</u>							
Parkeringsplats		2	5000	1	1500	3	500
Bordsgrupper		4	2500				
Sopmaja		3	9000	1	300	1	300
Sopkärl			300				
<u>Parkeringsplats Smedjefallet</u>							
Parkeringsplats		1	500				
Sopkärl			150				
<u>Rastplatser vid strövstigar</u>							
Stockring		3	1000	1	300	1	300
Eldplats		1	300				

ÅTGÄRDER	Iståndsättning		Löpande skötselkostnader 76 - 81			
	Prioritet	Kostnad			Inter-	Års-
		DV Kr	DV åtgärd	Kr åtgärd	vall år	kost- nad
<u>Strövstigar</u>						
Iordningställande o underhåll	30	9000	3	1000	1	1000
<u>Information</u>						
Information o skyltar. gränsmarke- ring, vägvisning	30	10000	2	1000	5	200
Tillsyn o planläggning	10	6000	5	3000	5	3000
Renhållning	10	5000	5	3000	1	3000
Summa iståndsättningskostnad		77350				
Summa årlig skötselkostnad för serviceanordningar						11700

Kartskiss I

RASTPLATS LÅNGFORSEN

SKALA 1:2000

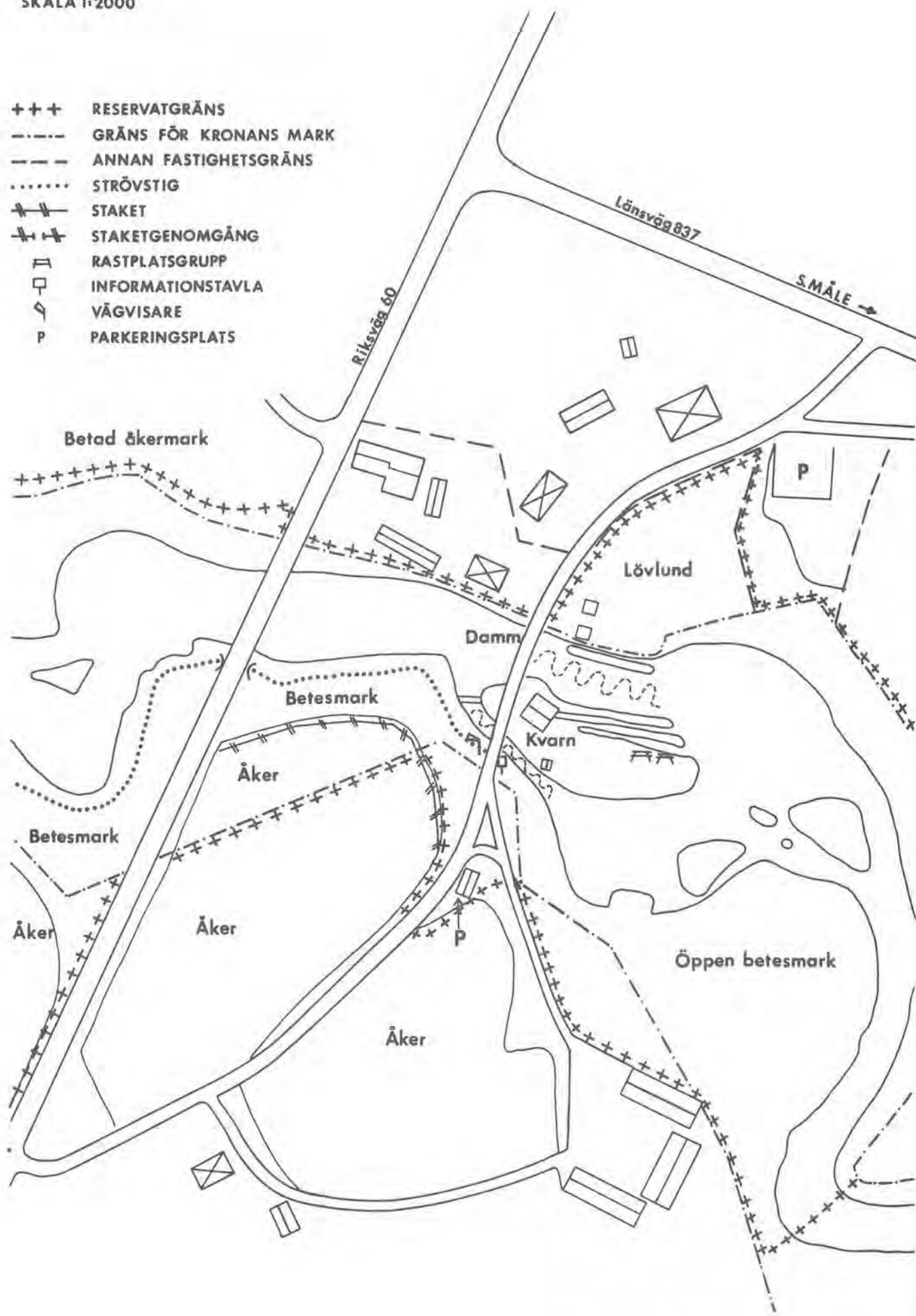

Kartskiss 2

JÄRLE KVARN

SKALA 1:2000

- +++ RESERVATGRÄNS
- - - GRÄNS FÖR KRONANS MARK
- - - ANNAN FASTIGHETSGRÄNS
- STRÖVSTIG
- # # STAKET
- # # STAKETGENOMGÅNG
- ▭ RASTPLATSGRUPP
- INFORMATIONSTAVLA
- ◇ VÄGISARE
- P PARKERINGSPLATS

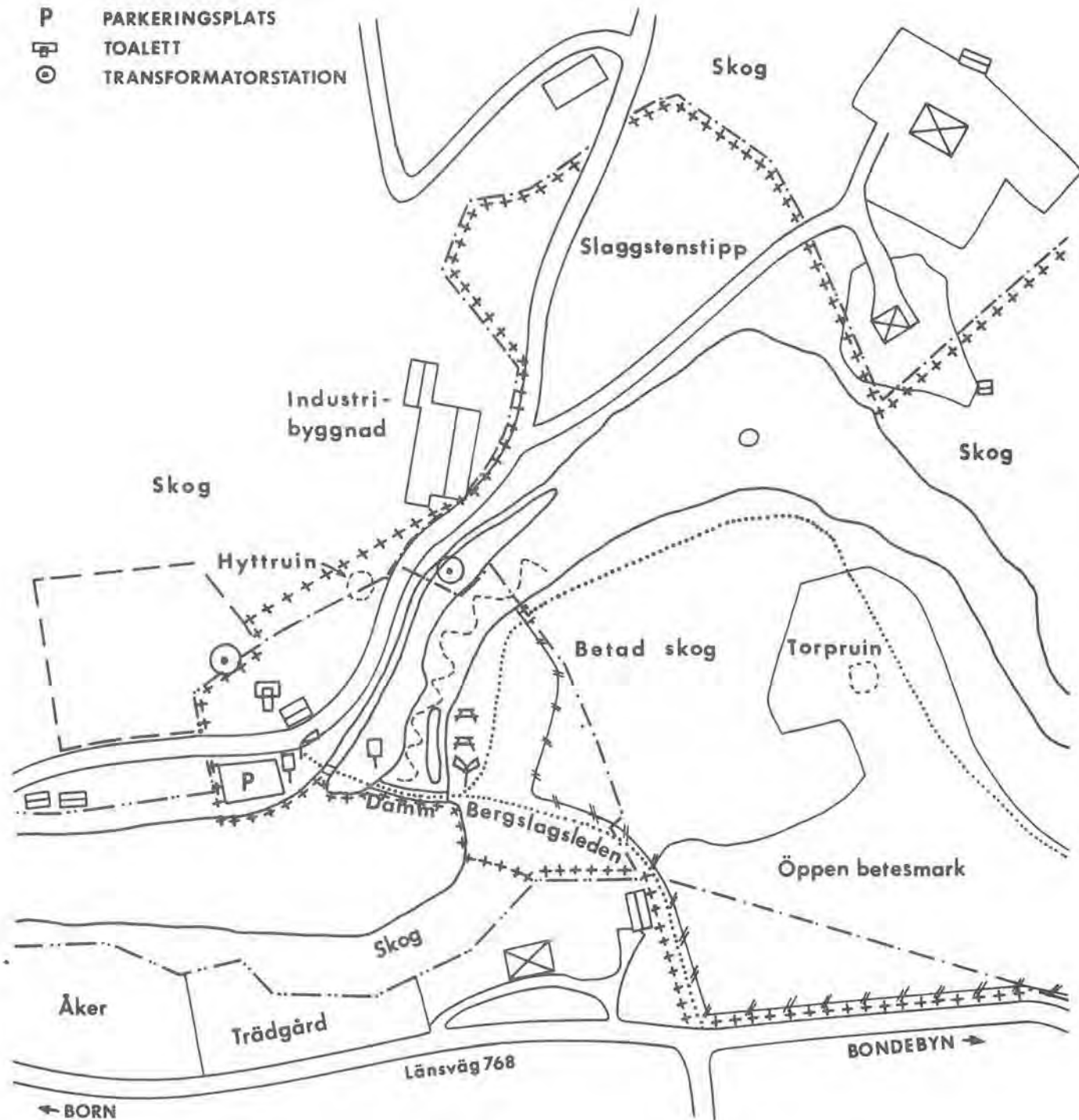

Kartskiss 3

HYTTFALLET

SKALA 1:2000

- +++ RESERVATGRÄNS
- - - - GRÄNS FÖR KRONANS MARK
- · - · - GRÄNS FÖR NORA KOMMUNS MARK
- - - ANNAN FASTIGHETSGRÄNS
- · · · · STRÖVSTIG
- ≡ STAKET
- ≡ STAKETGENOMGÅNG
- ⌒ VÄGVISARE
- INFORMATIONSTAVLA
- ≡ RASTPLATSGRUPP
- P PARKERINGSPLATS
- ⊠ TOALETT
- ⊙ TRANSFORMATORSTATION

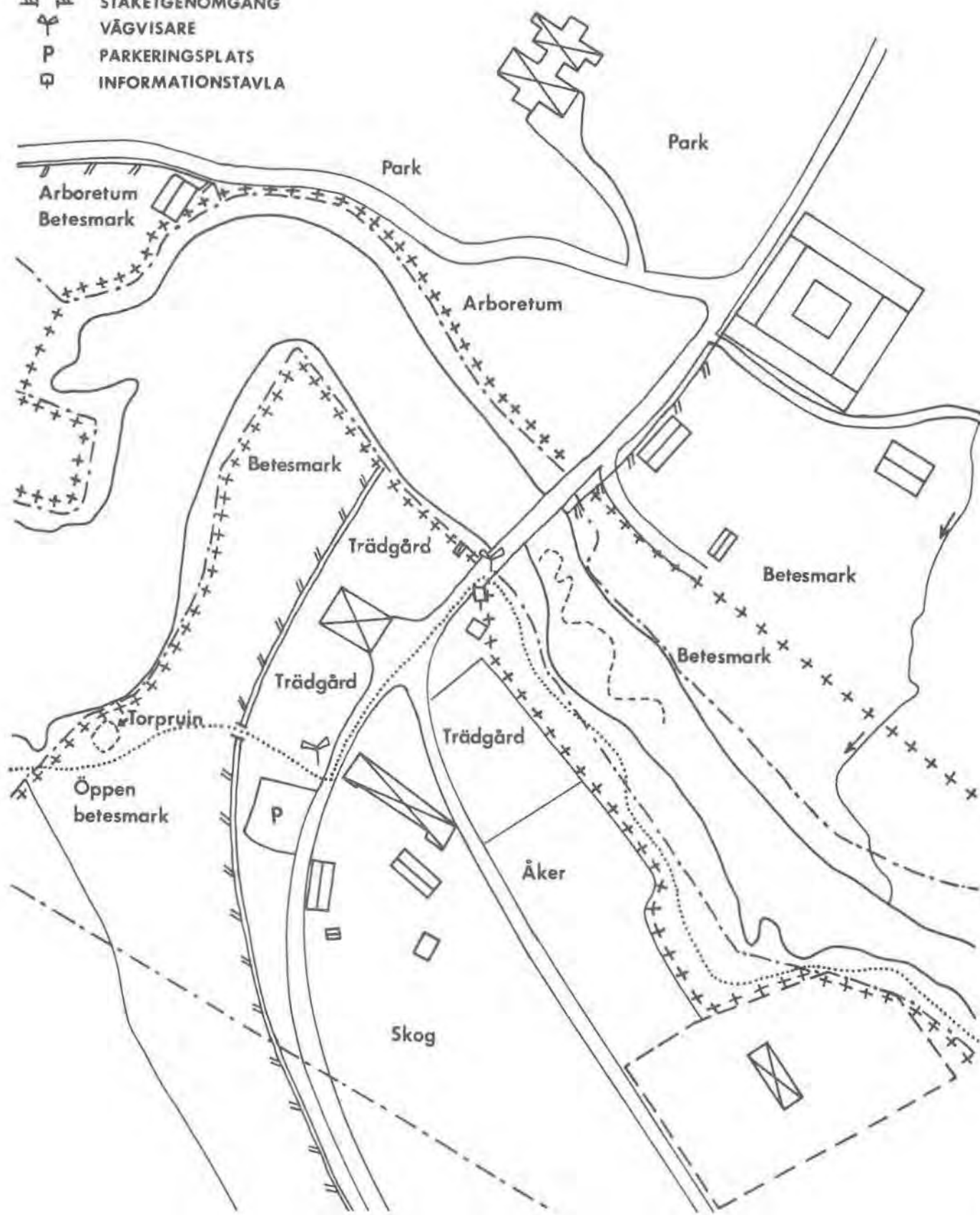

Kartskiss 4

SMEDJEFALLET

SKALA 1:2000

- +++ RESERVATGRÄNS
- - - GRÄNS FÖR KRONANS MARK
- - - ANNAN FASTIGHETSGRÄNS
- STRÖVSTIG
- ||| STAKET
- ||| STAKETGENOMGÅNG
- ⊕ VÄGVISARE
- P PARKERINGSPLATS
- ⊞ INFORMATIONSTAVLA

Skötselplan för naturreservatet JÄRLEÅN

karta 1 skötselområden

skala 1:10 000

- +++ reservatgräns
- gräns för skötselområde
- 7 nummer på skötselområde

